

ТЕСТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Тест складається з трьох частин. Частина 1 містить 39 завдань закритої форми з української мови, а Частина 2 – 25 завдань з української літератури, відповіді на які Ви маєте позначити в бланку **А**. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в бланку **Б**. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
2. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
3. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей А і Б

1. До бланків записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з інструкцією до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, закреслені та підчищені відповіді в бланку **А** – це ПОМИЛКА!
4. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете виправити її у відповідному місці бланка **А**.
5. Виконавши завдання Частини 3, запишіть власне висловлення на бланку **Б**.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка **А**, та якості виконання творчої роботи.
7. Перш ніж виконувати завдання, позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка **А** та бланка **Б**.

Ознайомившись з інструкцією, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 20.

Бажаємо Вам успіху!

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. Антоніми вжито в прислів'ї
А Добро далеко розходиться, а зло ще далі.
Б Не говори, що знаєш, але знай, що говориш.
В Птицю знати по пір'ю, а чоловіка по бесіді.
Г Коли хочеш щось сказати – перш подумай.
2. Фразеологічний зворот ужито в реченні
А За Дніпром небо ясно палало всіма кольорами веселки.
Б Минає день, тиждень, місяць і півроку збігло за водою.
В Життя людське багатогранне, і кожна його пора по-своєму прекрасна.
Г Буду я навчатись мови золотої у трави-веснянки, у гори крутої.
3. Простим є речення
А По діброві вітер виє, гуляє по полю, край дороги гне тополлю до самого долу.
Б На узліссі і галявині зеленіє перший ряст і цвітуть проліски та сон-трава.
В Шелестить пожовкле листя, по діброві гуляють хмари.
Г Пам'ять могла б убити нас, коли б не мала рятивної властивості забувати.
4. Числівник є в реченні
А Лінивий двічі ходить, скупий двічі платить.
Б Майнули в повітрі десятки крил – і голубина зграя знялась у блакить.
В Дуб уже ріс кількадесят років.
Г Стокілометрову відстань подолали дуже швидко.

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) *Щороку* під кінець травня земля набирається сили і її живлющі соки *до схочу* напоюють зело. (2) Саме під цю пору на Поліссі починає густо цвісти азалія. (3) Її жовтий цвіт мовби велетенське мереживо свічок, виготовлених із ярого воску, освітлює найтемніші закутки лісових хащ. (4) Душа від того яскравого суцвіття наповнюється бадьорим настроєм, веселішає, усе *довкола* набирає особливої урочистості. (5) Великі з жовтим відблиском пелюстки густо вигойдуються на тендітних ниточках, бутончики нагадують підвішену *догори* парасолу.

5. Орфографічну помилку допущено в слові
А щороку
Б до схочу
В довкола
Г догори

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- А першому
 - Б третьому
 - В четвертому
 - Г п'ятому
7. Відокремленим означенням ускладнено речення
- А перше
 - Б друге
 - В третє
 - Г п'яте

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

8. Апостроф пишеться в усіх словах рядка
- А відв..язати, п..юре, Лук..яненко, м..ята
 - Б верф..ю, транс..європейський, кон..юнктура, дзв..якати
 - В к..юрі, інтерв..ю, пів..Єгипту, з..явитися
 - Г тім..я, пів..ягнати, возз..єднання, ін..екція
 - Д М..юнхен, під..юджувати, верб..я, подвір..я
9. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
- А від..аль, старан..ий, нал..ю
 - Б узбереж..я, розкіш..ю, ніжніст..ю
 - В числен..ість, розріс..я, священ..ик
 - Г стат..єю, безсон..ий, вироцен..ий
 - Д бов..аніти, нескінчен..ий, ..вічливий
10. Правильно поєднано іменники з числівниками в рядку
- А двадцять два футболісти
 - Б три з половиною сантиметрів
 - В двадцять чотири учня
 - Г півтори літри
 - Д сім цілих і вісім десятих відсотків
11. Літеру *и* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А ц..стерна, д..намо, х..рург
 - Б Амер..ка, мерс.., соц..ологія
 - В с..луєт, д..плом, Шексп..р
 - Г бр..гада, реж..м, арх..в
 - Д реч..татив, такс..ст, Лейпц..г

12. Правильно узгоджено прикметники з іменниками в усіх словах рядка
А красиве панно, багатолюдний Делі, широка Міссурі, веселий месьє
Б маленьке какаду, змістовне лібрето, високе Кіліманджаро, струнка міс
В сонячна Перу, золоте кольє, сіре кашне, дивакуватий маестро
Г ліричне інтермецо, козацький бароко, старе піаніно, цікаве кіно
Д смачне манго, новий фортепіано, далека Чилі, біле жабо
13. Закінчення *-у (-ю)* у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку
А Крим, зошит, театр
Б Байкал, університет, понеділок
В продукт, характер, сік
Г Тернопіль, вид, вишняк
Д ромб, Казахстан, президент
14. Неправильно побудовано словосполучення
А п'ятнадцять хвилин десятого
Б зараз одинадцята
В за п'ять хвилин сьома
Г пів на першу
Д буду після дев'ятої
15. Прийменник *у* на місці пропуску слід уживати в усіх словах рядка
А висновок ... статті, експонат ... музеї, птах ... небі, участь ... форумі
Б поїхати ... відрядження, наймиліше ... світі, покласти ... узголів'я, здали ... архів
В побувати ... Львові, квітник ... саду, залишиться ... спогадах, купити ... аптеці
Г вишня ... цвіту, мешкала ... Індії, оселя ... рушниках, віра ... безсмертя
Д перебував ... Ватикані, запевнили ... добросусідстві, приведення ... відповід-
ність, заявити ... відповідь
16. Разом пишуться всі слова в рядку
А напів/автомат, авіа/промисловість, режисер/постановник
Б північно/кримський, міні/автомобіль, навчально/виховний
В одно/разовий, давньо/український, загально/державний
Г жовто/гарячий, жовто/блакитний, жовто/дзьобий
Д теле/апаратура, пів/години, крем/брюле
17. Правильно вжито дієслівну форму в реченні
А Чи ти дасиш мені олівець?
Б Стань у центрі кімнати.
В Парламент ухвале це рішення.
Г Давай зустрінемося о шостій.
Д Ходімте на вулицю.
18. Вставне слово, що вказує на послідовність і зв'язок думок, ужито в реченні
А Отже, сполучники поділяємо на сурядні й підрядні.
Б Кожна наукова теза, безперечно, вимагає доказів.
В Такі експерименти, очевидно, необхідно продовжувати.
Г Зміст цього поняття, на мою думку, треба уточнити.
Д Вирішити проблему допоміг би, мабуть, такий експеримент.

19. Кома НЕ СТАВИТЬСЯ в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Прошла гроза і ніч промчала і знову день шумить кругом.
 - Б Важким холодним сном спала земля а високо над нею притаїлися зорі.
 - В Тепло було й вишні цвіли рясно.
 - Г Дощ пройшов і світлі ручаї в синє море виливають воду.
 - Д В одну мить розсунувся простір і стали ближчими зорі.
20. Граматичну помилку допущено в реченні
- А Листки, кружляючи й шарудячи, падають додолу.
 - Б Читаючи цей роман, у моїх очах з'явилися сльози.
 - В Дівчина йшла по дорозі, весело наспівуючи бадьюру пісеньку.
 - Г Безмежно зрадивши, Оксана закружляла в танку.
 - Д Відшукавши в Інтернеті інформацію, я зміг підготувати доповідь.
21. Правильно утворені всі форми дієприкметників у рядку
- А накреслений, зшитий, роблячий, побачений
 - Б лежачий, посивілий, зліплений, нафарбований
 - В зацікавлений, помолодівший, уславлений, змарнілий
 - Г розвалений, посміхаючийся, палаючий, знайдений
 - Д оформлений, випечений, потемнівший, забутий
22. Поширеним є речення
- А Хай кожен із вас заспіває.
 - Б Гостям весело.
 - В Дідусь буде відпочивати.
 - Г Хлопець виявився не ликом шитий.
 - Д Край неба жеврів.
23. Правильну вимову слів відображено в рядку
- А кар'єра [карь'єра], берізка [бе^нр'ізка], кігті [к'ігт'і]
 - Б сміється [см'ійєс':а], рядно [р'ядно́], діжка [д'іжка]
 - В ллється [л':єц':а], розпитати [розпи^етати], сьомий [с'омий]
 - Г ґрати [ґрати], дев'ять [д'єв'ят'] джміль [джм'іл']
 - Д беззаконня [бе^нз:акон':а], щука [щч'ука], ніч [н'іч']

27. Розділовий знак

Приклади

1	тире між підметом і присудком	А	Тонкі брови, русяві дрібні кучері, рум'яні губи – усе це дихало молодю парубоцькою красою.
2	тире перед узагальнювальним словом	Б	Здобути волю – то мій рай.
3	тире при відокремленій прикладці	В	Я тільки тепер побачив село – нужденну купку солом'яних стріх.
4	тире в безсполучниковому реченні	Г	Від малих дітей голова болить, а від великих – серце.
		Д	Прийде осінь – у засіках буде хліб золотий.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Правічну (1)думу думають ліси, вгрузають в мох (2)столітні дідугани. Переметнеться заєць (3)навскоси — горить асфальт у (4)нього під ногами.

- А іменник
- Б прикметник
- В числівник
- Г займенник
- Д дієслово
- Е прислівник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

Завдання 29–31 передбачають вибір речення, що містить певне мовне явище (розділові знаки пропущено). Правильні варіанти відповіді (їх може бути ОДИН, ДВА, ТРИ або БІЛЬШЕ) позначте в бланку А згідно з інструкцією. Літеру, що відповідає вибраному реченню, позначте в таблиці знаком X. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки.

Прочитайте текст і виконайте завдання 29–31.

(А) Коли Пабло Пікассо побачив картини Катерини Білокур кажуть він довго стояв біля них мов загіпнотизований а потім назвав її геніальною й порівняв із Серафін Луїз відомою художницею яка вславилася в наївному мистецтві. (Б) І додав Якби в нас була такого рівня художниця ми змусили б світ заговорити про неї. (В) На більшості з полотен художниці стоїть напис Малювала з натури Катерина Білокур. (Г) Справді природа була її головним учителем а квіти найулюбленішими мотивами. (Д) Квіти як і люди живі мають душу казала художниця й тому ніколи не зривала їх а змальовувала бо вважала що зірвана квітка вже не квітка. (Е) Дослідники творчості Катерини Білокур однастайно визначають високу філософську наснаженість її творів глибоке осмислення життя. (Є) Зображені на її картинах квіти осяяні надзвичайним чуттям кольору оживлені філігранною майстерністю і сприймаються як величний гімн природі.

29. Речення з прямою мовою

А	Б	В	Г	Д	Е	Є
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

30. Речення зі вставним словом

А	Б	В	Г	Д	Е	Є
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

31. Тире треба поставити в реченнях

А	Б	В	Г	Д	Е	Є
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Читання й аналіз тексту

Завдання 32–39 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 32–39.

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Учитися жити

(1–14) Дорогий сину, я обіцяв тобі переказати прецікаву статтю Абдуса Саляма про останній задум Ейнштейна. Автор пише, що Ейнштейн – найбільший геній двадцятого століття, а можливо, і всіх часів, скільки існує людина. Однак Ейнштейна могло б і не бути, він міг би і не виявитися, коли б народився в малорозвиненій країні. Він, розумний надто зі школи, народився в Німеччині, де був цвіт учених світу. Але і тут, вступаючи до Цюріхського політехнікуму, він «провалився» на іспиті й не став інженером. На велике щастя для науки, інакше був би інженер Ейнштейн, а не геній. Цей технікум він таки закінчив, але вчителі не вважали його

здібним студентом. Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю – її взяв кращий фізичний журнал світу, а ось Цюріхський університет визнав її незрілою. Ейнштейн живе в біді, працює в якомусь бюро, не маючи ні добрих бібліотек, ні оточення, а після роботи розробляє свою геніальну теорію про єдність простору і часу. Від мрії стати доктором філософії він відмовився – через серію невдалих спроб. Слава Богу, що він не став доктором: інакше не було б генія.

(15–20) Пишу я все це для того, щоб ти зрозумів: шкільна наука – нудна, цікава – в кінці подорожі, а не спочатку. Хочеш домогтися цікавого, іди дорогою, долаючи нудний початок, знаючи, що нудного буде багато, аж поки доберешся до цікавого. І другий висновок: нудне – тільки охолоне цікаве. Те, що вчора було цікаве, сьогодні стало нудне, бо повторювалося не раз і занудніло. Цікаве – гаряче, свіже, нове, щойно створене, зроблене, народжене.

(21–29) Тепер про статтю. Автор пише, що Ейнштейн об'єднав поняття простору й часу. Усі тіла рухаються і всі взаємодіють. Який простір руху вони мають? Орбітальний, тобто кривий (прямої лінії руху немає). За той самий умовний відтинок часу тіла проходять різні відстані. Отож людина, звикла до земної течії часу, буде інакше чути цю течію на інших орбітах. На великій орбіті можна прожити значно довше життя за той самий умовний земний день. Так, до речі, і в житті: чим наповненіше життя трудом, роботою, зусиллям, тим воно довше. І – навпаки. Отож вирішення проблеми подовження життя – не втрачати часу, а наповнювати його роботою, працею, зусиллям.

(30–41) Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу. Пишучи, про стилістику не дбай, а намагайся висловлюватися точно – то є найкраща стилістика. Ти не знаєш, що то є стилістика? Це вміння висловлюватися по-своєму і водночас «письменно», «освічено». Спочатку вчаться освічено (це поганий стиль), а потім – по-своєму, от як розмовляють неосвічені люди: містко, влучно, гарно, сучасно. Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефахові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна скласти мур майже так добре, як було складено спочатку. Бо неосвічений муляр працював, як природа, – вільно, легко, граючись, а не тужачись. Отож, Дмитрику, про стилістику не дбай, але, звичайно, щоб навчитися не дбати, треба спочатку добре дбати. Треба добре знати мову – і літературну, і народну.

(42–51) Дорогий сину, ти мусиш швидко дорослішати. Убережися зараз від багатьох зваб. У твоєму тілі, у душі твоїй заговорять нові голоси – багато всіляких бажань. Треба бути готовим до цієї крутії – і триматися так, аби потім не було соромно, що не встояв, що піддався звабі. Треба жити, виборюючи самого себе з лінощів, бездіяльності, безінтересу. Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя. Але тут і дивуватися ніяк: хто вчить жити? Для багатьох це – прибільшувати свою власну порожнечу всякими набутками – купимо те чи те. Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення. Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний житній, із остюками, смисл. У тому насущникові – міра життя

За В. Стусом
602 слова

32. Тлумачення слова, виділеного в реченні «*Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефахові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна скласти мур майже так добре, як було складено спочатку*» (рядки 34–38) подано в рядку
- А підстава, доказ, обґрунтування, підтвердження чого-небудь
 - Б думка, що різоче розходить з усталеними поглядами, начебто суперечить здоровому глузду, хоч насправді може й не бути хибною
 - В безглуздість, нісенітниця
 - Г складний, заплутаний випадок
33. Антоніми використано в реченні
- А І другий висновок: нудне – тільки охололе цікаве (рядки 17–18).
 - Б ... Наукову працю ... взяв кращий фізичний журнал світу, а ось Цюрихський університет визнав її незрілою (рядки 10–11).
 - В Отож людина, звикла до земної течії часу, буде інакше чути цю течію на інших орбітах (рядки 24–25).
 - Г Спочатку вчать освічено (це поганий стиль), а потім – по-своєму, от як розмовляють неосвічені люди... (рядки 33–34).
34. До фразеологізму **перебиватися з хліба на воду**, використаного в реченні «*Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю...*» (рядки 9–10) НЕ МОЖЕ БУТИ синонімом фразеологізм
- А перебиватися з юшки на квас
 - Б перебиватися з копійки на копійку
 - В зводити кінці
 - Г зводити рахунки
35. Метафора є в реченні
- А Бо неосвічений муляр працював, як природа, – вільно, легко, граючись, а не тужачись (рядки 38–39).
 - Б У твоєму тілі, у душі твоїй заговорять нові голоси – багато всіляких бажань (рядки 43–44).
 - В Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення (рядок 49).
 - Г Але тут і дивуватися ніяк: хто вчить жити? (рядок 47).
36. Тему тексту, що об'єднує окремі його мікротеми, сформульовано в рядку
- А Шкільна наука – нудна, цікава – в кінці подорожі, а не спочатку (рядки 15–16).
 - Б «... Спроба втекти від життя на луки задоволення» (рядок 49) – наївна.
 - В Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний життій, із остюками, смисл (рядки 49–50).
 - Г ... Чим наповненіше життя трудом, роботою, зусиллям, тим воно довше (рядки 26–27).

- 37.** Головну думку автора подано в рядку
- А** Хочеш домогтися цікавого, іди дорогою, долаючи початок нудний, знаючи, що нудного буде багато, аж поки доберешся до цікавого (рядки 16–17).
 - Б** ... Не втрачати часу, а наповнювати його роботою, працею, зусиллям (рядки 28–29).
 - В** Треба жити, виборюючи самого себе з лінощів, бездіяльності, безінтересу (рядки 45–46).
 - Г** Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя (рядки 46–47).
- 38.** І адресант, і адресат мовлення вказані в рядку
- А** Дорогий сину, ти мушиш швидко дорослішати (рядок 42).
 - Б** Ти не знаєш, що то є стилістика? (рядки 31–32).
 - В** Отож, Дмитрику, про стилістику не дбай, але, звичайно, щоб навчитися не дбати, треба спочатку добре дбати (рядки 39–40).
 - Г** Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу (рядок 30).
- 39.** Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення
- А** На велике щастя для науки, інакше був би інженер Ейнштейн, а не геній (рядки 7–8).
 - Б** Однак Ейнштейна могло б і не бути, він міг би і не виявитися, коли б народився в малорозвиненій країні (рядки 3–5).
 - В** Усі тіла рухаються і всі взаємодіють (рядок 22).
 - Г** Треба бути готовим до цієї крутії – і триматися так, аби потім не було соромно, що не встояв, що піддався звабі (рядки 44–45).

Частина 2

Українська література

Завдання 40–60 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

40. Рядки

*Радуйся, ой радуйся, земле –
Син Божий народився*

узяті з твору, що належить до

- А календарно-обрядових пісень
- Б родинно-побутових пісень
- В соціально-побутових пісень
- Г балад
- Д історичних пісень

41. Висловлення зі «Слова про Ігорів похід» «*Браття і дружино! Лучче ж би потя- тим бути, аніж полоненим бути. Так всядьмо, браття, на свої бистрії коні та на Дін синій поглянем*» належить

- А Ростиславові
- Б Святославові
- В Володимирові
- Г Ігореві
- Д Олегові

42. Мораль у байках Григорія Сковороди названа автором

- А «мудрість»
- Б «висновок»
- В «повчання»
- Г «сила»
- Д «настанова»

43. Характеристика «*Золото – не дівка! [...] Окрім того, що красива, розумна, моторна і до всякого діла дотепна – яке у неї добре серце, як вона поважає матір свою, шанує всіх старших за себе, яка трудяща, яка рукодільниця, що й себе і матір свою на світі держить...*» стосується

- А Марусі («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
- Б Устини («Інститутка» Марка Вовчка)
- В Наталки («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
- Г Мелашки («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
- Д Марічки («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)

44. «Енеїду» Івана Котляревського написано
- А ямбом
 - Б хореєм
 - В дактилем
 - Г амфібрахієм
 - Д анапестом
45. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка» починається піснею
- А «Віють вітри, віють буйні...»
 - Б «Ой під вишнею, під черешнею...»
 - В «Всякому городу нрав і права...»
 - Г «Де згода в сімействі...»
 - Д «Віє вітер горою...»
46. Прочитайте уривок поезії Тараса Шевченка та з'ясуйте, кому присвячений твір.
- ... Замок неборака, сиротами кинув
І гори, і море, де вперше витав,
Де ватагу пройдисвіта
Водив за собою, –
Все осталося, все сумує,
Як руїни Трої.
Все сумує, – тільки слава
Сонцем засіяла.
Не вмере кобзар, бо навіки
Його привітала.*
- А Іванові Вишенському
 - Б Григорієві Сковороді
 - В Іванові Котляревському
 - Г Григорієві Квітці-Основ'яненку
 - Д Пантелеймонові Кулішу
47. Прочитайте уривок, визначте автора та використані поетичні фігури.
- Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будуцим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.*
- А Тарас Шевченко; інверсія, тавтологія
 - Б Леся Українка; інверсія, оксиморон
 - В Іван Франко; інверсія, риторичне звертання
 - Г Микола Вороний; інверсія, антитеза
 - Д Олександр Олесь; інверсія, анафора
48. Рядки з поеми Тараса Шевченка «Кавказ» «Слава! Хортам, і гончим, і псарям,
і нашим батюшкам царям слава» проійнято
- А захватом величчю царської особи
 - Б вірнопідданськими почуттями до царя
 - В їдким сарказмом
 - Г легкою іронією
 - Д урочистим пафосом

49. «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- А історичний роман
 - Б роман у новелах
 - В біографічний роман
 - Г пригодницький роман
 - Д соціально-психологічний роман
50. Боротьба за гетьманську булаву в романі Пантелеймона Куліша «Чорна рада» точиться між
- А Хмельницьким і Барабашем
 - Б Остряницею і Черкесом
 - В Пушкарем і Шибалистом
 - Г Сомком і Брюховецьким
 - Д Туром і Шраменком
51. Справжні ім'я та прізвище Марка Вовчка
- А Лариса Косач
 - Б Марія Вілінська
 - В Панас Рудченко
 - Г Іван Білик
 - Д Михайло Драгоманов
52. Слова «чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака» характеризують героя «Кайдашевої сім'ї» Івана Нечуя-Левицького
- А Омелька
 - Б осавули
 - В волосного
 - Г Лавріна
 - Д Карпа
53. Співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» був
- А Пантелеймон Куліш
 - Б Михайло Драгоманов
 - В Микола Костомаров
 - Г Михайло Павлик
 - Д Іван Білик
54. Кульмінацією новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo» є
- А звільнення письменника від залізних обійм міста
 - Б зустріч митця з селянином
 - В звернення героя до сонця
 - Г пісня жайворонка
 - Д прощання з нивами
55. У романі Василя Барки «Жовтий князь» символом невмирущості народу виступає
- А церковна чаша
 - Б бабуся
 - В хлібина
 - Г срібний ланцюжок
 - Д вишитий рушник

Прочитайте поезію Івана Франка та виконайте завдання 56–60.

*Як почувеш вночі край свого вікна,
Що щось плаче і хлипає важко,
Не тривожся зовсім, не збавляй собі сна.
Не дивися в той бік, моя пташко!*

*Се не та сирота, що без мами блука,
Не голодний жебрак, моя зірко;
Се розпука моя, невтишима тоска,
Се любов моя плаче так гірко.*

56. Твір належить до

- А** громадянської лірики
- Б** філософської лірики
- В** пейзажної лірики
- Г** інтимної лірики
- Д** медитативної лірики

57. Поезію включено до збірки

- А** «З вершин і низин»
- Б** «Зів'яле листя»
- В** «Мій Ізмарагд»
- Г** «Давнє й нове»
- Д** «Із днів журби»

58. Говорячи в другій строфі про свою любов, поет використовує

- А** антитезу
- Б** тавтологію
- В** риторичне звертання
- Г** риторичне запитання
- Д** оксиморон

59. Віршовий розмір твору

- А** хорей
- Б** ямб
- В** дактиль
- Г** амфібрахій
- Д** анапест

60. У творі використано

- А** паралельне римування
- Б** перехресне римування
- В** кільцеве римування
- Г** білий вірш
- Д** монориму

Завдання 61–64 мають по сім варіантів відповіді, серед яких правильним може бути ОДИН, ДВА або БІЛЬШЕ варіантів. Виберіть усі правильні варіанти відповіді та позначте їх у бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

61. Жанрові ознаки народної думи

- А ліро-епічний характер
- Б речитативність
- В строфічна будова
- Г рівноскладові рядки
- Д дієслівне римування
- Е наявність заспіву
- Є супровід кобзи, бандури або ліри

62. До модернізму належать художні напрями

- А орнаменталізм
- Б романтизм
- В сентименталізм
- Г реалізм
- Д символізм
- Е імпресіонізм
- Є екзистенціалізм

63. В уривку з поезії Павла Тичини «Арфами, арфами...»

*Арфами, арфами –
золотими, голосними обізвалися гаї*

Самодзвонними:

Йде весна

Запашна,

Квітами-перлами

Закосичена, –

використано художні засоби

- А монориму
- Б синекдоху
- В метафору
- Г неологізм
- Д оксиморон
- Е епітет
- Є інверсію

64. Прочитайте уривок з кіноповісті Олександра Довженка «Зачарована Десна» та з'ясуйте, які художні засоби використав письменник для створення образу дядька Самійла. «Він був косар. Він був такий великий косар, що сусіди забули навіть його прізвище і звали його Самійло-косар, а то й просто Косар. Орудював він косою, як добрий маляр пензлем чи ложкою, – легко і вправно. Коли б його пустити з косою просто, він обкосив би всю земну кулю, аби тільки була добра трава та хліб і каша».

- А іронія
- Б порівняння
- В гротеск
- Г оксиморон
- Д метонімія
- Е гіпербола
- Є епітет

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Підтримайте або спростуйте думку: «До майбутнього ми йдемо, озираючись на минуле».

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки прикладами з художньої літератури (зазначте назву твору, укажіть проблему, порушену письменником, художній образ, за допомогою якого проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

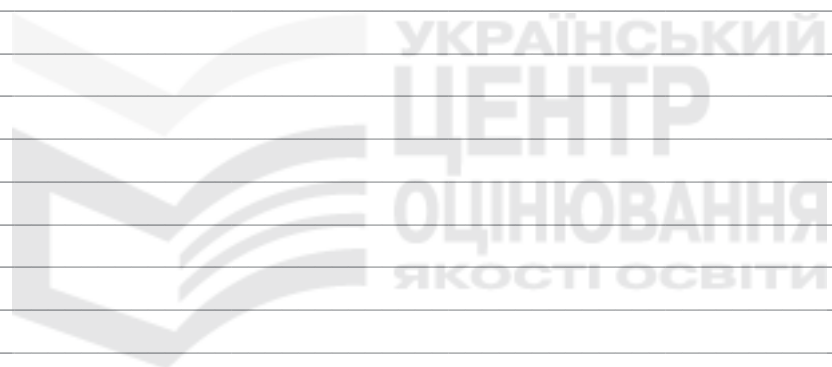
Роботу запишіть у відведеному місці тестового зошита. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка тестового зошита (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Кінець тестового зошита

ТЕСТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Тест складається з трьох частин. Частина 1 містить 39 завдань закритої форми з української мови, а Частина 2 – 25 завдань з української літератури, відповіді на які Ви маєте позначити в бланку *А*. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в бланку *Б*. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
2. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
3. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей *А* і *Б*

1. До бланків записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з інструкцією до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, закреслені та підчищені відповіді в бланку *А* – це ПОМИЛКА!
4. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете виправити її у відповідному місці бланка *А*.
5. Виконавши завдання Частини 3, запишіть власне висловлення на бланку *Б*.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка *А*, та якості виконання творчої роботи.
7. Перш ніж виконувати завдання, позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка *А* та бланка *Б*.

Ознайомившись з інструкцією, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 20.

Бажаємо Вам успіху!

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

- Простим є речення
 - А Пам'ять могла б убити нас, коли б не мала рятівної властивості забувати.
 - Б На узліссі і галявині зеленіє перший ряст і цвітуть проліски та сон-трава.
 - В Шелестить пожовкле листя, по діброві гуляють хмари.
 - Г По діброві вітер виє, гуляє по полю, край дороги гне тополю до самого долу.
- Числівник є в реченні
 - А Майнули в повітрі десятки крил – і голубина згряя знялась у блакить.
 - Б Стокілометрову відстань подолали дуже швидко.
 - В Дуб уже ріс кількадесят років.
 - Г Лінивий двічі ходить, скупий двічі платить.
- Антоніми вжито в прислів'ї
 - А Коли хочеш щось сказати – перш подумай.
 - Б Птицю знати по пір'ю, а чоловіка по бесіді.
 - В Не говори, що знаєш, але знай, що говориш.
 - Г Добро далеко розходиться, а зло ще далі.
- Фразеологічний зворот ужито в реченні
 - А Минає день, тиждень, місяць і півроку збігло за водою.
 - Б За Дніпром небо ясно палало всіма кольорами веселки.
 - В Життя людське багатогранне, і кожна його пора по-своєму прекрасна.
 - Г Буду я навчатись мови золотої у трави-веснянки, у гори крутої.

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) *Щороку* під кінець травня земля набирається сили і її живлющі соки *до схочу* напоюють зело. (2) Саме під цю пору на Поліссі починає густо цвісти азалія. (3) Її жовтий цвіт мовби велетенське мереживо свічок, виготовлених із ярого воску, освітлює найтемніші закутки лісових хащ. (4) Душа від того яскравого суцвіття наповнюється бадьорим настроєм, веселішає, усе *довкола* набирає особливої урочистості. (5) Великі з жовтим відблиском пелюстки густо вигойдуються на тендітних ниточках, бутончики нагадують підвішену *догори* парасолю.

- Орфографічну помилку допущено в слові
 - А щороку
 - Б до схочу
 - В довкола
 - Г догори

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому
7. Відокремленим означенням ускладнено речення
А перше
Б друге
В третє
Г п'яте

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

8. Літеру *и* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
А с...луєт, д..плом, Шексп..р
Б бр..гада, реж..м, арх..в
В ц..стерна, д..намо, х..рург
Г реч..татив, такс..ст, Лейпцц..г
Д Амер..ка, мерс..., соц..ологія
9. Правильно узгоджено прикметники з іменниками в усіх словах рядка
А сонячна Перу, золоте кільце, сіре кашне, дивакуватий маестро
Б ліричне інтермецо, козацький бароко, старе піаніно, цікаве кіно
В красиве панно, багатолюдний Делі, широка Міссурі, веселий месьє
Г смачне манго, новий фортепіано, далека Чилі, біле жабо
Д маленьке какаду, змістовне лібрето, високе Кіліманджаро, струнка міс
10. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
А числен..ість, розріс..я, священ..ик
Б стат..єю, безсон..ий, вирощен..ий
В від..аль, старан..ий, нал..ю
Г бов..аніти, нескінчен..ий, ..вічливий
Д узбереж..я, розкіш..ю, ніжніст..ю
11. Апостроф пишеться в усіх словах рядка
А к..юрі, інтерв..ю, пів..Єгипту, з..явитися
Б тім..я, пів..ягнати, возз..єднання, ін..екція
В відв..язати, п..юре, Лук..яненко, м..ята
Г М..юнхен, під..юджувати, верб..я, подвір..я
Д верф..ю, транс..європейський, кон..юнктура, дзв..якати

12. Закінчення *-у (-ю)* у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку
- А продукт, характер, сік
 - Б Тернопіль, вид, вишняк
 - В Крим, зошит, театр
 - Г ромб, Казахстан, президент
 - Д Байкал, університет, понеділок
13. Правильно поєднано іменники з числівниками в рядку
- А двадцять чотири учня
 - Б півтори літри
 - В двадцять два футболісти
 - Г сім цілих і вісім десятих відсотків
 - Д три з половиною сантиметрів
14. Правильно вжито дієслівну форму в реченні
- А Стань у центрі кімнати.
 - Б Чи ти дасиш мені олівець?
 - В Ходітьте на вулицю.
 - Г Давай зустрінемося о шостій.
 - Д Парламент ухвалє це рішення.
15. Кома НЕ СТАВИТЬСЯ в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Важким холодним сном спала земля а високо над нею притаїлися зорі.
 - Б Пройшла гроза і ніч промчала і знову день шумить кругом.
 - В В одну мить розсунувся простір і стали ближчими зорі.
 - Г Доц пройшов і світлі ручаї в синє море виливають воду.
 - Д Тепло було й вишні цвіли ясно.
16. Правильно утворені всі форми дієприкметників у рядку
- А лежачий, посивілий, зліплений, нафарбований
 - Б накреслений, зшитий, роблячий, побачений
 - В оформлений, випечений, потемнівший, забутий
 - Г розвалений, посміхаючийся, палаючий, знайдений
 - Д зацікавлений, помолодівший, ушлюблений, змарнілий
17. Прийменник *у* на місці пропуску слід уживати в усіх словах рядка
- А поїхати ... відрядження, наймиліше ... світі, покласти ... узголів'я, здали ... архів
 - Б висновок ... статті, експонат ... музеї, птах ... небі, участь ... форумі
 - В вишня ... цвіту, мешкала ... Індії, оселя ... рушниках, віра ... безсмертя
 - Г перебував ... Ватикані, запевнили ... добросусідстві, приведення ... відповідність, заявити ... відповідь
 - Д побувати ... Львові, квітник ... саду, залишиться ... спогадах, купити ... аптеці
18. Разом пишуться всі слова в рядку
- А північно/кримський, міні/автомобіль, навчально/виховний
 - Б напів/автомат, авіа/промисловість, режисер/постановник
 - В теле/апаратура, пів/години, крем/брюле
 - Г жовто/гарячий, жовто/блакитний, жовто/дзьобий
 - Д одно/разовий, давньо/український, загально/державний

19. Правильну вимову слів відображено в рядку
- А сміється [см'ійєс':а], рядно [рйадно́], діжка [д'їжка]
 - Б кар'єра [карьє́ра], берізка [бе^нр'ізка], кігті [к'ігті]
 - В беззаконня [бе^нз:акон':а], щука [щчу́ка], ніч [н'іч']
 - Г ґрати [ґра́ти], дев'ять [де́в'ят'] джміль [джм'і́л']
 - Д ллється [л':ец':а], розпитати [розпи^ета́ти], сьомий [с'о́мий]
20. Поширеним є речення
- А Гостям весело.
 - Б Хай кожен із вас заспіває.
 - В Край неба жеврів.
 - Г Хлопець виявився не ликом шитий.
 - Д Дідусь буде відпочивати.
21. Граматичну помилку допущено в реченні
- А Читаючи цей роман, у моїх очах з'явилися сльози.
 - Б Листки, кружляючи й шарудячи, падають додолу.
 - В Відшукавши в Інтернеті інформацію, я зміг підготувати доповідь.
 - Г Безмежно зрадівши, Оксана закружляла в танку.
 - Д Дівчина йшла по дорозі, весело наспівуючи бадьюру пісеньку.
22. Неправильно побудовано словосполучення
- А зараз одинадцята
 - Б п'ятнадцять хвилин десятого
 - В буду після дев'ятої
 - Г пів на першу
 - Д за п'ять хвилин сьома
23. Вставне слово, що вказує на послідовність і зв'язок думок, ужито в реченні
- А Кожна наукова теза, безперечно, вимагає доказів.
 - Б Отже, сполучники поділяємо на сурядні й підрядні.
 - В Вирішити проблему допоміг би, мабуть, такий експеримент.
 - Г Зміст цього поняття, на мою думку, треба уточнити.
 - Д Такі експерименти, очевидно, необхідно продовжувати.

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в бланку на перетині відповідних колонок і рядків. Усі інші види Вашого запису комп'ютерна програма реєструватиме як помилки.

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. *Розділовий знак*

Приклади

1 тире між підметом і присудком 2 тире перед узагальнювальним словом 3 тире при відокремленій прикладці 4 тире в безсполучниковому реченні	А Тонкі брови, русяві дрібні кучері, рум'яні губи – усе це дихало молодою парубоцькою красою. Б Здобути волю – то мій рай. В Я тільки тепер побачив село – нужденну купку солом'яних стріх. Г Від малих дітей голова болить, а від великих – серце. Д Прийде осінь – у засіках буде хліб золотий.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. *Речення*

Приклади

1 складносурядне 2 складнопідрядне 3 безсполучникове 4 складне з різними видами зв'язку	А Ще сніг кругом, ще голі віти дуба, і не курличуть в небі журавлі. Б З високих круч луна орлиний клекіт, лиш тихі води все стоять мовчазно. В О, дзвени голосніш, розвивайся повніш, казкопісне майової ночі! Г Як вечір рожевий на землю злетить, я вийду самотній у гай. Д Розкішно вбраний, сад густий стоїть, і ллється спів пташок дзвінкий.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. *Підрядне речення*

Приклади

1 з'ясувальне 2 обставинне умови 3 обставинне причини 4 обставинне допустове	А Мені завжди здавалося, що в Греції навіть статуї теплі. Б Тому веселиками звуться журавлі, що прилітають до веселої землі. В Якби Данило був маляром, то змалював би дівчину із сонцем на плечі. Г Нехай будинок не дуже затишний, та теплішого в них немає. Д Візерунки, що густо заповнюють тло тканини, властиві вишивкам Галичини і Буковини.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27.

Речення

- 1 односкладне безособове
- 2 односкладне означено-особове
- 3 односкладне неозначено-особове
- 4 двоскладне неповне

Приклади

- А Ясенець – дуже гарна рослина.
- Б Не можна пройти повз привабливі білі або рожеві пелюсткові квітки, зібрані у китицеподібні суцвіття.
- В Має цупке листя, схоже формою на листочки ясеня.
- Г Мабуть, тому й назвали його лагідним словом ясенець.
- Д Тож, ідучи полем, зверни увагу на цю цікаву рослинку.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Правічну (1)думу думають ліси, вгрузають в мох (2)столітні дідугани. Переметнеться заєць (3)навскоси — горить асфальт у (4)нього під ногами.

- А іменник
- Б прикметник
- В числівник
- Г займенник
- Д дієслово
- Е прислівник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

Завдання 29–31 передбачають вибір речення, що містить певне мовне явище (розділові знаки пропущено). Правильні варіанти відповіді (їх може бути ОДИН, ДВА, ТРИ або БІЛЬШЕ) позначте в бланку А згідно з інструкцією. Літеру, що відповідає вибраному реченню, позначте в таблиці знаком X. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки.

Прочитайте текст і виконайте завдання 29–31.

(А) Коли Пабло Пікассо побачив картини Катерини Білокур кажуть він довго стояв біля них мов загіпнотизований а потім назвав її геніальною й порівняв із Серафін Луїз відомою художницею яка вславилася в наївному мистецтві. (Б) І додав Якби в нас була такого рівня художниця ми змусили б світ заговорити про неї. (В) На більшості з полотен художниці стоїть напис Малювала з натури Катерина Білокур. (Г) Справді природа була її головним учителем а квіти найулюбленішими мотивами. (Д) Квіти як і люди живі мають душу казала художниця й тому ніколи не зривала їх а змальовувала бо вважала що зірвана квітка вже не квітка. (Е) Дослідники творчості Катерини Білокур однастайно визначають високу філософську наснаженість її творів глибоке осмислення життя. (Є) Зображені на її картинах квіти осяяні надзвичайним чуттям кольору оживлені філігранною майстерністю і сприймаються як величний гімн природі.

29. Тире треба поставити в реченнях

А Б В Г Д Е Є

--	--	--	--	--	--	--	--

30. Речення з прямою мовою

А Б В Г Д Е Є

--	--	--	--	--	--	--	--

31. Речення зі вставним словом

А Б В Г Д Е Є

--	--	--	--	--	--	--	--

Читання й аналіз тексту

Завдання 32–39 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 32–39.

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Учитися жити

(1–14) Дорогий сину, я обіцяв тобі переказати прецікаву статтю Абдуса Салама про останній задум Ейнштейна. Автор пише, що Ейнштейн – найбільший геній двадцятого століття, а можливо, і всіх часів, скільки існує людина. Однак Ейнштейна могло б і не бути, він міг би і не виявитися, коли б народився в малорозвиненій країні. Він, розумний надто зі школи, народився в Німеччині, де був цвіт учених світу. Але і тут, вступаючи до Цюріхського політехнікуму, він «провалився» на іспиті й не став інженером. На велике щастя для науки, інакше був би інженер Ейнштейн, а не геній. Цей технікум він таки закінчив, але вчителі не вважали його

здібним студентом. Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю – її взяв кращий фізичний журнал світу, а ось Цюріхський університет визнав її незрілою. Ейнштейн живе в біді, працює в якомусь бюро, не маючи ні добрих бібліотек, ні оточення, а після роботи розробляє свою геніальну теорію про єдність простору і часу. Від мрії стати доктором філософії він відмовився – через серію невдалих спроб. Слава Богу, що він не став доктором: інакше не було б генія.

(15–20) Пишу я все це для того, щоб ти зрозумів: шкільна наука – нудна, цікава – в кінці подорожі, а не спочатку. Хочеш домогтися цікавого, іди дорогою, долаючи нудний початок, знаючи, що нудного буде багато, аж поки доберешся до цікавого. І другий висновок: нудне – тільки охолоне цікаве. Те, що вчора було цікаве, сьогодні стало нудне, бо повторювалося не раз і занудніло. Цікаве – гаряче, свіже, нове, щойно створене, зроблене, народжене.

(21–29) Тепер про статтю. Автор пише, що Ейнштейн об'єднав поняття простору й часу. Усі тіла рухаються і всі взаємодіють. Який простір руху вони мають? Орбітальний, тобто кривий (прямої лінії руху немає). За той самий умовний відтинок часу тіла проходять різні відстані. Отож людина, звикла до земної течії часу, буде інакше чути цю течію на інших орбітах. На великій орбіті можна прожити значно довше життя за той самий умовний земний день. Так, до речі, і в житті: чим наповненіше життя трудом, роботою, зусиллям, тим воно довше. І – навпаки. Отож вирішення проблеми подовження життя – не втрачати часу, а наповнювати його роботою, працею, зусиллям.

(30–41) Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу. Пишучи, про стилістику не дбай, а намагайся висловлюватися точно – то є найкраща стилістика. Ти не знаєш, що то є стилістика? Це вміння висловлюватися по-своєму і водночас «письменно», «освічено». Спочатку вчаться освічено (це поганий стиль), а потім – по-своєму, от як розмовляють неосвічені люди: містко, влучно, гарно, сучасно. Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефахові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна скласти мур майже так добре, як було складено спочатку. Бо неосвічений муляр працював, як природа, – вільно, легко, граючись, а не тужачись. Отож, Дмитрику, про стилістику не дбай, але, звичайно, щоб навчитися не дбати, треба спочатку добре дбати. Треба добре знати мову – і літературну, і народну.

(42–51) Дорогий сину, ти мусиш швидко дорослішати. Убережися зараз від багатьох зваб. У твоєму тілі, у душі твоїй заговорять нові голоси – багато всіляких бажань. Треба бути готовим до цієї крутії – і триматися так, аби потім не було соромно, що не встояв, що піддався звабі. Треба жити, виборюючи самого себе з лінощів, бездіяльності, безінтересу. Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя. Але тут і дивуватися ніяк: хто вчить жити? Для багатьох це – прибільшувати свою власну порожнечу всякими набутками – купимо те чи те. Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення. Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний житній, із остюками, смисл. У тому насущникові – міра життя

За В. Стусом
602 слова

32. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення
- А Однак Ейнштейна могло б і не бути, він міг би і не виявитися, коли б народився в малорозвиненій країні (рядки 3–5).
 - Б На велике щастя для науки, інакше був би інженер Ейнштейн, а не геній (рядки 7–8).
 - В Усі тіла рухаються і всі взаємодіють (рядок 22).
 - Г Треба бути готовим до цієї крутії – і триматися так, аби потім не було соромно, що не встояв, що піддався звабі (рядки 44–45).
33. Тлумачення слова, виділеного в реченні *«Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефахові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна скласти мур майже так добре, як було складено спочатку»* (рядки 34–38) подано в рядку
- А думка, що разуче розходиться з усталеними поглядами, начебто суперечить здоровому глузду, хоч насправді може й не бути хибною
 - Б підстава, доказ, обґрунтування, підтвердження чого-небудь
 - В безглуздість, нісенітниця
 - Г складний, заплутаний випадок
34. Антоніми використано в реченні
- А ... Наукову працю ... взяв кращий фізичний журнал світу, а ось Цюріхський університет визнав її незрілою (рядки 10–11).
 - Б І другий висновок: нудне – тільки охолоне цікаве (рядки 17–18).
 - В Отож людина, звикла до земної течії часу, буде інакше чути цю течію на інших орбітах (рядки 24–25).
 - Г Спочатку вчать освічено (це поганий стиль), а потім – по-своєму, от як розмовляють неосвічені люди... (рядки 33–34).
35. До фразеологізму **перебиватися з хліба на воду**, використаного в реченні *«Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю...»* (рядки 9–10) НЕ МОЖЕ БУТИ синонімом фразеологізм
- А перебиватися з копійки на копійку
 - Б перебиватися з юшки на квас
 - В зводити кінці
 - Г зводити рахунки
36. Метафора є в реченні
- А У твоєму тілі, у душі твоїй заговорять нові голоси – багато всіляких бажань (рядки 43–44).
 - Б Бо неосвічений муляр працював, як природа, – вільно, легко, граючись, а не тужачись (рядки 38–39).
 - В Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення (рядок 49).
 - Г Але тут і дивуватися ніяк: хто вчить жити? (рядок 47).

37. Тему тексту, що об'єднує окремі його мікротеми, сформульовано в рядку
- А «... Спроба втекти від життя на луки задоволення» (рядок 49) – наївна.
 - Б Шкільна наука – нудна, цікава – в кінці подорожі, а не спочатку (рядки 15–16).
 - В Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний життій, із остюками, смисл (рядки 49–50).
 - Г ... Чим наповненіше життя трудом, роботою, зусиллям, тим воно довше (рядки 26–27).
38. Головну думку автора подано в рядку
- А ... Не втрачати часу, а наповнювати його роботою, працею, зусиллям (рядки 28–29).
 - Б Хочеш домогтися цікавого, іди дорогою, долаючи початок нудний, знаючи, що нудного буде багато, аж поки доберешся до цікавого (рядки 16–17).
 - В Треба жити, виборюючи самого себе з лінощів, бездіяльності, безінтересу (рядки 45–46).
 - Г Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя (рядки 46–47).
39. І адресант, і адресат мовлення вказані в рядку
- А Ти не знаєш, що то є стилістика? (рядки 31–32).
 - Б Дорогий сину, ти мусиш швидко дорослішати (рядок 42).
 - В Отож, Дмитрику, про стилістику не дбай, але, звичайно, щоб навчитися не дбати, треба спочатку добре дбати (рядки 39–40).
 - Г Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу (рядок 30).

Частина 2

Українська література

Завдання 40–60 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

40. Рядки

*Радуйся, ой радуйся, земле –
Син Божий народився*

узяті з твору, що належить до

- А балад
 - Б історичних пісень
 - В соціально-побутових пісень
 - Г родинно-побутових пісень
 - Д календарно-обрядових пісень
41. Висловлення зі «Слова про Ігорів похід» «*Браття і дружино! Лучче ж би потя-тим бути, аніж полоненим бути. Так всядьмо, браття, на свої бистрії коні та на Дін синій поглянем*» належить
- А Олегові
 - Б Ігореві
 - В Володимирові
 - Г Святославові
 - Д Ростиславові
42. Мораль у байках Григорія Сковороди названа автором
- А «настанова»
 - Б «сила»
 - В «повчання»
 - Г «висновок»
 - Д «мудрість»
43. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка» починається піснею
- А «Віє вітер горою...»
 - Б «Де згода в сімействі...»
 - В «Всякому городу нрав і права...»
 - Г «Ой під вишнею, під черешнею...»
 - Д «Віють вітри, віють буйні...»
44. «Енеїду» Івана Котляревського написано
- А ямбом
 - Б хореем
 - В дактилем
 - Г амфібрахієм
 - Д анапестом

45. Характеристика «Золото – не дівка! [...] Окрім того, що красива, розумна, моторна і до всякого діла дотепна – яке у неї добре серце, як вона поважає матір свою, шанує всіх старших за себе, яка трудяща, яка рукодільниця, що й себе і матір свою на світі держить...» стосується
- А Марусі («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
 - Б Устини («Інститутка» Марка Вовчка)
 - В Наталки («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
 - Г Мелашки («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
 - Д Марічки («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
46. Рядки з поеми Тараса Шевченка «Кавказ» «Слава! Хортам, і гончим, і псарям, і нашим батюшкам царям слава» пройнято
- А захватом величчю царської особи
 - Б вірнопідданськими почуттями до царя
 - В їдким сарказмом
 - Г легкою іронією
 - Д урочистим пафосом
47. Прочитайте уривок поезії Тараса Шевченка та з'ясуйте, кому присвячений твір.
- ... Замок неборака, сиротами кинув
І гори, і море, де вперше витав,
Де ватагу пройдисвіта
Водив за собою, –
Все осталося, все сумує,
Як руїни Трої.
Все сумує, – тільки слава
Сонцем засіяла.
Не вмре кобзар, бо навіки
Його привітала.*
- А Іванові Вишенському
 - Б Григорієві Сковороді
 - В Іванові Котляревському
 - Г Григорієві Квітці-Основ'яненку
 - Д Пантелеймонові Кулішу
48. Справжні ім'я та прізвище Марка Вовчка
- А Михайло Драгоманов
 - Б Панас Рудченко
 - В Лариса Косач
 - Г Іван Білик
 - Д Марія Вілінська
49. Співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» був
- А Іван Білик
 - Б Микола Костомаров
 - В Пантелеймон Куліш
 - Г Михайло Павлик
 - Д Михайло Драгоманов

50. Кульмінацією новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo» є
- А прощання з нивами
 - Б звернення героя до сонця
 - В звільнення письменника від залізних обійм міста
 - Г пісня жайворонка
 - Д зустріч митця з селянином
51. Прочитайте уривок, визначте автора та використані поетичні фігури.
- Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорозжжу,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будуцим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.*
- А Тарас Шевченко; інверсія, тавтологія
 - Б Леся Українка; інверсія, оксиморон
 - В Іван Франко; інверсія, риторичне звертання
 - Г Микола Вороний; інверсія, антитеза
 - Д Олександр Олесь; інверсія, анафора
52. «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- А соціально-психологічний роман
 - Б біографічний роман
 - В історичний роман
 - Г пригодницький роман
 - Д роман у новелах
53. Боротьба за гетьманську булаву в романі Пантелеймона Куліша «Чорна рада» точиться між
- А Туром і Шраменком
 - Б Пушкарем і Шибалистом
 - В Хмельницьким і Барабашем
 - Г Сомком і Брюховецьким
 - Д Остряницею і Черкесом
54. Слова «чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака» характеризують героя «Кайдашевої сім'ї» Івана Нечуя-Левицького
- А Карпа
 - Б волосного
 - В Омелька
 - Г Лавріна
 - Д осавули
55. У романі Василя Барки «Жовтий князь» символом невмирущості народу виступає
- А вишитий рушник
 - Б хлібина
 - В церковна чаша
 - Г срібний ланцюжок
 - Д бабуся

Прочитайте поезію Івана Франка та виконайте завдання 56–60.

*Як почувеш вночі край свого вікна,
Що щось плаче і хлипає важко,
Не тривожся зовсім, не збавляй собі сна.
Не дивися в той бік, моя пташко!*

*Се не та сирота, що без мами блука,
Не голодний жебрак, моя зірко;
Се розпука моя, невтишила тоска,
Се любов моя плаче так гірко.*

56. Говорячи в другій строфі про свою любов, поет використовує

- А** оксиморон
- Б** риторичне звертання
- В** антитезу
- Г** риторичне запитання
- Д** тавтологію

57. Віршовий розмір твору

- А** хорей
- Б** ямб
- В** дактиль
- Г** амфібрахій
- Д** анапест

58. У творі використано

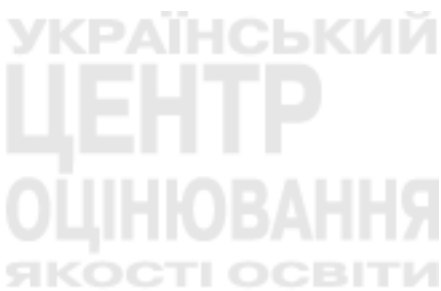
- А** паралельне римування
- Б** перехресне римування
- В** кільцеве римування
- Г** білий вірш
- Д** монориму

59. Поезію включено до збірки

- А** «Мій Ізмарагд»
- Б** «З вершин і низин»
- В** «Давнє й нове»
- Г** «Зів'яле листя»
- Д** «Із днів журби»

60. Твір належить до

- А** медитативної лірики
- Б** пейзажної лірики
- В** громадянської лірики
- Г** філософської лірики
- Д** інтимної лірики

Завдання 61–64 мають по сім варіантів відповіді, серед яких правильним може бути ОДИН, ДВА або БІЛЬШЕ варіантів. Виберіть усі правильні варіанти відповіді та позначте їх у бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

61. Жанрові ознаки народної думи

- А дієслівне римування
- Б наявність заспіву
- В супровід кобзи, бандури або ліри
- Г речитативність
- Д строфічна будова
- Е рівноскладові рядки
- Є ліро-епічний характер

62. В уривку з поезії Павла Тичини «Арфами, арфами...»

*Арфами, арфами –
золотими, голосними обізвалися гаї
Самодзвонними:
Йде весна
Запашна,
Квітами-перлами
Закошичена, –*

використано художні засоби

- А монориму
- Б синекдоху
- В метафору
- Г неологізм
- Д оксиморон
- Е епітет
- Є інверсію

УКРАЇНСЬКИЙ
ЦЕНТР
ОЦІНЮВАННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ

63. До модернізму належать художні напрями

- А орнаменталізм
- Б романтизм
- В сентименталізм
- Г реалізм
- Д символізм
- Е імпресіонізм
- Є екзистенціалізм

64. Прочитайте уривок з кіноповісті Олександра Довженка «Зачарована Десна» та з'ясуйте, які художні засоби використав письменник для створення образу дядька Самійла. «Він був косар. Він був такий великий косар, що сусіди забули навіть його прізвище і звали його Самійло-косар, а то й просто Косар. Орудював він косою, як добрий маляр пензлем чи ложкою, – легко і вправно. Коли б його пустили з косою просто, він обкосив би всю земну кулю, аби тільки була добра трава та хліб і каша».

- А іронія
- Б порівняння
- В гротеск
- Г оксиморон
- Д метонімія
- Е гіпербола
- Є епітет

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Підтримайте або спростуйте думку: «До майбутнього ми йдемо, озираючись на минуле».

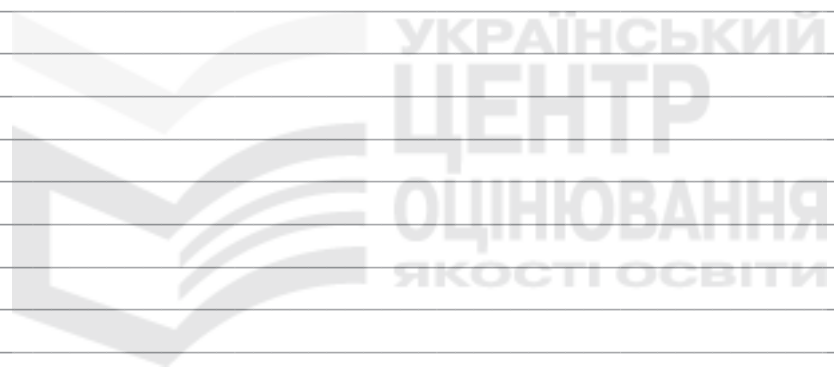
Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки прикладами з художньої літератури (зазначте назву твору, укажіть проблему, порушену письменником, художній образ, за допомогою якого проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

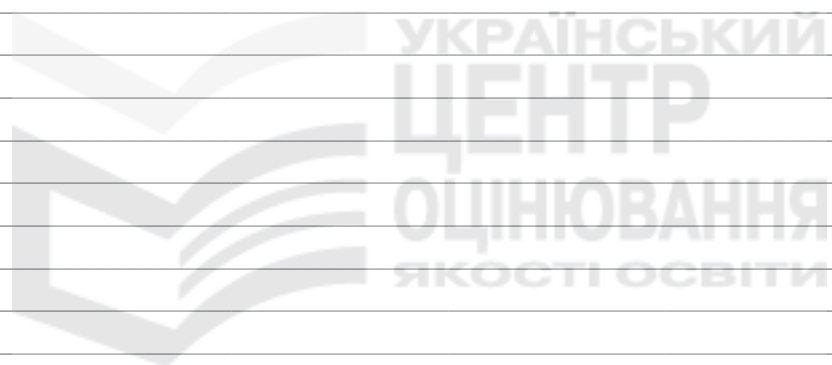
Роботу запишіть у відведеному місці тестового зошита. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка тестового зошита (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Кінець тестового зошита

ТЕСТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Тест складається з трьох частин. Частина 1 містить 39 завдань закритої форми з української мови, а Частина 2 – 25 завдань з української літератури, відповіді на які Ви маєте позначити в бланку **А**. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в бланку **Б**. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
2. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
3. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей **А** і **Б**

1. До бланків записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, згідно з інструкцією до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, закреслені та підчищені відповіді в бланку **А** – це ПОМИЛКА!
4. Якщо Ви записали відповідь неправильно, можете виправити її у відповідному місці бланка **А**.
5. Виконавши завдання Частини 3, запишіть власне висловлення на бланку **Б**.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, записаних до бланка **А**, та якості виконання творчої роботи.
7. Перш ніж виконувати завдання, позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка **А** та бланка **Б**.

Ознайомившись з інструкцією, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 20.

Бажаємо Вам успіху!

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант і позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. Числівник є в реченні
 - А Майнули в повітрі десятки крил – і голубина згряя знялась у блакить.
 - Б Дуб уже ріс кількадесят років.
 - В Стокілометрову відстань подолали дуже швидко.
 - Г Лінивий двічі ходить, скупий двічі платить.
2. Простим є речення
 - А Пам'ять могла б убити нас, коли б не мала рятивної властивості забувати.
 - Б Шелестить пожовкле листя, по діброві гуляють хмари.
 - В На узліссі і галявині зеленіє перший ряст і цвітуть проліски та сон-трава.
 - Г По діброві вітер виє, гуляє по полю, край дороги гне тополю до самого долу.
3. Фразеологічний зворот ужито в реченні
 - А Буду я навчатись мови золотої у трави-веснянки, у гори крутої.
 - Б Минає день, тиждень, місяць і півроку збігло за водою.
 - В За Дніпром небо ясно палало всіма кольорами веселки.
 - Г Життя людське багатогранне, і кожна його пора по-своєму прекрасна.
4. Антоніми вжито в прислів'ї
 - А Не говори, що знаєш, але знай, що говориш.
 - Б Птицю знати по пір'ю, а чоловіка по бесіді.
 - В Коли хочеш щось сказати – перш подумай.
 - Г Добро далеко розходиться, а зло ще далі.

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1) Щороку під кінець травня земля набирається сили і її живлющі соки до схочу напоюють зело. (2) Саме під цю пору на Поліссі починає густо цвісти азалія. (3) Її жовтий цвіт мовби велетенське мереживо свічок, виготовлених із ярого воску, освітлює найтемніші закутки лісових хащ. (4) Душа від того яскравого суцвіття наповнюється бадьорим настроєм, веселішає, усе довкола набирає особливої урочистості. (5) Великі з жовтим відблиском пелюстки густо вигойдуються на тендітних ниточках, бутончики нагадують підвішену догори парасолу.

5. Орфографічну помилку допущено в слові
 - А щороку
 - Б до схочу
 - В довкола
 - Г догори

6. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
- А першому
 - Б третьому
 - В четвертому
 - Г п'ятому
7. Відокремленим означенням ускладнено речення
- А перше
 - Б друге
 - В третє
 - Г п'яте

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

8. Правильно узгоджено прикметники з іменниками в усіх словах рядка
- А сонячна Перу, золоте кольє, сіре кашне, дивакуватий маестро
 - Б красиве панно, багатолюдний Делі, широка Міссурі, веселий месьє
 - В ліричне інтермецо, козацький бароко, старе піаніно, цікаве кіно
 - Г смачне манго, новий фортепіано, далека Чилі, біле жабо
 - Д маленьке какаду, змістовне лібрето, високе Кіліманджаро, струнка міс
9. Літеру *и* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А с..луєт, д..плом, Шексп..р
 - Б ц..стерна, д..намо, х..рург
 - В бр..гада, реж..м, арх..в
 - Г реч..татив, такс..ст, Лейпц..г
 - Д Амер..ка, мерс.., соц..ологія
10. Апостроф пишеться в усіх словах рядка
- А к..юрі, інтерв..ю, пів..Єгипту, з..явитися
 - Б відв..язати, п..юре, Лук..яненко, м..ята
 - В тім..я, пів..ягняти, возз..єднання, ін..екція
 - Г М..юнхен, під..юджувати, верб..я, подвір..я
 - Д верф..ю, транс..європейський, кон..юнктура, дзв..якати
11. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
- А числен..ість, розріс..я, священ..ик
 - Б від..аль, старан..ий, нал..ю
 - В стат..єю, безсон..ий, вирощен..ий
 - Г бов..аніти, нескінчен..ий, ..вічливий
 - Д узбереж..я, розкіш..ю, ніжність..ю

12. Закінчення *-у (-ю)* у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку
- А продукт, характер, сік
 - Б Крим, зошит, театр
 - В Тернопіль, вид, вишняк
 - Г ромб, Казахстан, президент
 - Д Байкал, університет, понеділок
13. Правильно поєднано іменники з числівниками в рядку
- А двадцять чотири учня
 - Б двадцять два футболісти
 - В півтори літри
 - Г сім цілих і вісім десятих відсотків
 - Д три з половиною сантиметрів
14. Граматичну помилку допущено в реченні
- А Дівчина йшла по дорозі, весело наспівуючи бадьюру пісеньку.
 - Б Листки, кружляючи й шарудячи, падають додолу.
 - В Безмежно зрадівши, Оксана закружляла в танку.
 - Г Відшукавши в Інтернеті інформацію, я зміг підготувати доповідь.
 - Д Читаючи цей роман, у моїх очах з'явилися сльози.
15. Поширеним є речення
- А Дідусь буде відпочивати.
 - Б Хай кожен із вас заспіває.
 - В Хлопець виявився не ликом шитий.
 - Г Край неба жеврів.
 - Д Гостям весело.
16. Разом пишуться всі слова в рядку
- А одно/разовий, давньо/український, загально/державний
 - Б напів/автомат, авіа/промисловість, режисер/постановник
 - В жовто/гарячий, жовто/блакитний, жовто/дзьобий
 - Г теле/апаратура, пів/години, крем/брюле
 - Д північно/кримський, міні/автомобіль, навчально/виховний
17. Кома НЕ СТАВИТЬСЯ в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Тепло було й вишні цвіли рясно.
 - Б Пройшла гроза і ніч промчала і знову день шумить кругом.
 - В Дощ пройшов і світлі ручаї в синє море виливають воду.
 - Г В одну мить розсунувся простір і стали ближчими зорі.
 - Д Важким холодним сном спала земля а високо над нею притаїлися зорі.
18. Правильно вжито дієслівну форму в реченні
- А Парламент ухвале це рішення.
 - Б Чи ти дасиш мені олівець?
 - В Давай зустрінемося о шостій.
 - Г Ходімте на вулицю.
 - Д Стань у центрі кімнати.

19. Правильно утворені всі форми дієприкметників у рядку
А зацікавлений, помолодівший, уславлений, змарнілий
Б накреслений, зшитий, роблячий, побачений
В розвалений, посміхаючийся, палаючий, знайдений
Г оформлений, випечений, потемнівший, забутий
Д лежачий, посивілий, зліплений, нафарбований
20. Прийменник *у* на місці пропуску слід уживати в усіх словах рядка
А побувати ... Львові, квітник ... саду, залишитися ... спогадах, купити ... аптеці
Б висновок ... статті, експонат ... музеї, птах ... небі, участь ... форумі
В вишня ... цвіту, мешкала ... Індії, оселя ... рушниках, віра ... безсмертя
Г перебував ... Ватикані, запевнили ... добросусідстві, приведення ... відповід-
ність, заявити ... відповідь
Д поїхати ... відрядження, наймиліше ... світі, покласти ... узголів'я, здали ... архів
21. Неправильно побудовано словосполучення
А за п'ять хвилин сьома
Б п'ятнадцять хвилин десятого
В пів на першу
Г буду після дев'ятої
Д зараз одинадцята
22. Правильну вимову слів відображено в рядку
А ллється [л':ец':а], розпитати [розпи^етáти], сьомий [с'óмий]
Б кар'єра [карьéра], берізка [бе^нр'ízка], кігті [к'íгт'і]
В ґрати [ґра́ти], дев'ять [дév'ят'] джміль [джм'іл']
Г беззаконня [бе^нз:акóн':а], щука [щчúка], ніч [н'іч']
Д сміється [см'ійéс':а], рядно [рйаднó], діжка [д'іжка]
23. Вставне слово, що вказує на послідовність і зв'язок думок, ужито в реченні
А Такі експерименти, очевидно, необхідно продовжувати.
Б Отже, сполучники поділяємо на сурядні й підрядні.
В Зміст цього поняття, на мою думку, треба уточнити.
Г Вирішити проблему допоміг би, мабуть, такий експеримент.
Д Кожна наукова теза, безперечно, вимагає доказів.

Завдання 24–28 передбачають установлення відповідності. До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ, і зробіть позначки в бланку на перетині відповідних колонок і рядків. Усі інші види Вашого запису комп'ютерна програма реєструватиме як помилки.

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. *Речення*
- 1 складносурядне
 - 2 складнопідрядне
 - 3 безсполучникове
 - 4 складне з різними видами зв'язку
- Приклади*
- А Ще сніг кругом, ще голі віти дуба, і не курличуть в небі журавлі.
 - Б З високих круч луна орлиний клекіт, лиш тихі води все стоять мовчазно.
 - В О, дзвени голосніш, розвивайся повніш, казко-пісне майової ночі!
 - Г Як вечір рожевий на землю злетить, я вийду самотній у гай.
 - Д Розкішно вбраний, сад густий стоїть, і ллється спів пташок дзвінкий.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. *Речення*
- 1 односкладне безособове
 - 2 односкладне означено-особове
 - 3 односкладне неозначено-особове
 - 4 двоскладне неповне
- Приклади*
- А Ясенець – дуже гарна рослина.
 - Б Не можна пройти повз привабливі білі або рожеві пелюсткові квітки, зібрані у китицеподібні суцвіття.
 - В Має цупке листя, схоже формою на листочки ясеня.
 - Г Мабуть, тому й назвали його лагідним словом ясенець.
 - Д Тож, ідучи полем, зверни увагу на цю цікаву рослинку.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. *Підрядне речення*
- 1 з'ясувальне
 - 2 обставинне умови
 - 3 обставинне причини
 - 4 обставинне допустове
- Приклади*
- А Мені завжди здавалося, що в Греції навіть статуї теплі.
 - Б Тому веселиками зветься журавлі, що прилітають до веселої землі.
 - В Якби Данило був маляром, то змалював би дівчину із сонцем на плечі.
 - Г Нехай будинок не дуже затишний, та теплішого в них немає.
 - Д Візерунки, що густо заповнюють тло тканини, властиві вишивкам Галичини і Буковини.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Розділовий знак

Приклади

1	тире між підметом і присудком	А	Тонкі брови, русяві дрібні кучері, рум'яні губи – усе це дихало молодою парубоцькою красою.
2	тире перед узагальнювальним словом	Б	Здобути волю – то мій рай.
3	тире при відокремленій прикладці	В	Я тільки тепер побачив село – нужденну купку солом'яних стріх.
4	тире в безсполучниковому реченні	Г	Від малих дітей голова болить, а від великих – серце.
		Д	Прийде осінь – у засіках буде хліб золотий.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Правічну (1)думу думають ліси, вгрузають в мох (2)столітні дідугани. Переметнеться заєць (3)навскоси — горить асфальт у (4)нього під ногами.

- А іменник
- Б прикметник
- В числівник
- Г займенник
- Д дієслово
- Е прислівник

	А	Б	В	Г	Д	Е
1						
2						
3						
4						

Завдання 29–31 передбачають вибір речення, що містить певне мовне явище (розділові знаки пропущено). Правильні варіанти відповіді (їх може бути ОДИН, ДВА, ТРИ або БІЛЬШЕ) позначте в бланку А згідно з інструкцією. Літеру, що відповідає вибраному реченню, позначте в таблиці знаком ✕. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки.

Прочитайте текст і виконайте завдання 29–31.

(А) Коли Пабло Пікассо побачив картини Катерини Білокур кажуть він довго стояв біля них мов загіпнотизований а потім назвав її геніальною й порівняв із Серафін Луїз відомою художницею яка вславилася в наївному мистецтві. (Б) І додав Якби в нас була такого рівня художниця ми змусили б світ заговорити про неї. (В) На більшості з полотен художниці стоїть напис Малювала з натури Катерина Білокур. (Г) Справді природа була її головним учителем а квіти найулюбленішими мотивами. (Д) Квіти як і люди живі мають душу казала художниця й тому ніколи не зривала їх а змальовувала бо вважала що зірвана квітка вже не квітка. (Е) Дослідники творчості Катерини Білокур однотайно визначають високу філософську наснаженість її творів глибоке осмислення життя. (Є) Зображені на її картинах квіти осяяні надзвичайним чуттям кольору оживлені філігранною майстерністю і сприймаються як величний гімн природі.

29. Тире треба поставити в реченнях

А Б В Г Д Е Є

--	--	--	--	--	--	--

30. Речення зі вставним словом

А Б В Г Д Е Є

--	--	--	--	--	--	--

31. Речення з прямою мовою

А Б В Г Д Е Є

--	--	--	--	--	--	--

Читання й аналіз тексту

Завдання 32–39 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильний варіант і позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 32–39.

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Учитися жити

(1–14) Дорогий сину, я обіцяв тобі переказати прецікаву статтю Абдуса Саляма про останній задум Ейнштейна. Автор пише, що Ейнштейн – найбільший геній двадцятого століття, а можливо, і всіх часів, скільки існує людина. Однак Ейнштейна могло б і не бути, він міг би і не виявитися, коли б народився в малорозвиненій країні. Він, розумний надто зі школи, народився в Німеччині, де був цвіт учених світу. Але і тут, вступаючи до Цюріхського політехнікуму, він «провалився» на іспиті й не став інженером. На велике щастя для науки, інакше був би інженер Ейнштейн, а не геній. Цей технікум він таки закінчив, але вчителі не вважали його

здібним студентом. Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю – її взяв кращий фізичний журнал світу, а ось Цюрихський університет визнав її незрілою. Ейнштейн живе в біді, працює в якомусь бюро, не маючи ні добрих бібліотек, ні оточення, а після роботи розробляє свою геніальну теорію про єдність простору і часу. Від мрії стати доктором філософії він відмовився – через серію невдалих спроб. Слава Богу, що він не став доктором: інакше не було б генія.

(15–20) Пишу я все це для того, щоб ти зрозумів: шкільна наука – нудна, цікава – в кінці подорожі, а не спочатку. Хочеш домогтися цікавого, іди дорогою, долаючи нудний початок, знаючи, що нудного буде багато, аж поки доберешся до цікавого. І другий висновок: нудне – тільки охололе цікаве. Те, що вчора було цікаве, сьогодні стало нудне, бо повторювалося не раз і занудніло. Цікаве – гаряче, свіже, нове, щойно створене, зроблене, народжене.

(21–29) Тепер про статтю. Автор пише, що Ейнштейн об'єднав поняття простору й часу. Усі тіла рухаються і всі взаємодіють. Який простір руху вони мають? Орбітальний, тобто кривий (прямої лінії руху немає). За той самий умовний відтинок часу тіла проходять різні відстані. Отож людина, звикла до земної течії часу, буде інакше чути цю течію на інших орбітах. На великій орбіті можна прожити значно довше життя за той самий умовний земний день. Так, до речі, і в житті: чим наповненіше життя трудом, роботою, зусиллям, тим воно довше. І – навпаки. Отож вирішення проблеми подовження життя – не втрачати часу, а наповнювати його роботою, працею, зусиллям.

(30–41) Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу. Пишучи, про стилістику не дбай, а намагайся висловлюватися точно – то є найкраща стилістика. Ти не знаєш, що то є стилістика? Це вміння висловлюватися по-своєму і водночас «письменно», «освічено». Спочатку вчать освічено (це поганий стиль), а потім – по-своєму, от як розмовляють неосвічені люди: містко, влучно, гарно, скупко. Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефакхові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна складати мур майже так добре, як було складено спочатку. Бо неосвічений муляр працював, як природа, – вільно, легко, граючись, а не тужачись. Отож, Дмитрику, про стилістику не дбай, але, звичайно, щоб навчитися не дбати, треба спочатку добре дбати. Треба добре знати мову – і літературну, і народну.

(42–51) Дорогий сину, ти мусиш швидко дорослішати. Убережися зараз від багатьох зваб. У твоєму тілі, у душі твоїй заговорять нові голоси – багато всіляких бажань. Треба бути готовим до цієї крутії – і триматися так, аби потім не було соромно, що не встояв, що піддався звабі. Треба жити, виборюючи самого себе з лінощів, бездіяльності, безінтересу. Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя. Але тут і дивуватися ніяк: хто вчить жити? Для багатьох це – прибільшувати свою власну порожнечу всякими набутками – купимо те чи те. Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення. Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний житній, із остюками, смисл. У тому насущникові – міра життя

За В. Стусом
602 слова

32. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення
- А Усі тіла рухаються і всі взаємодіють (рядок 22).
 - Б На велике щастя для науки, інакше був би інженер Ейнштейн, а не геній (рядки 7–8).
 - В Треба бути готовим до цієї крутії – і триматися так, аби потім не було соромно, що не встояв, що піддався звабі (рядки 44–45).
 - Г Однак Ейнштейна могло б і не бути, він міг би і не виявитися, коли б народився в малорозвиненій країні (рядки 3–5).
33. Антоніми використано в реченні
- А Отож людина, звикла до земної течії часу, буде інакше чути цю течію на інших орбітах (рядки 24–25).
 - Б І другий висновок: нудне – тільки охололе цікаве (рядки 17–18).
 - В Спочатку вчать освічено (це поганий стиль), а потім – по-своєму, от як розмовляють неосвічені люди... (рядки 33–34).
 - Г ... Наукову працю ... взяв кращий фізичний журнал світу, а ось Цюрихський університет визнав її незрілою (рядки 10–11).
34. Тлумачення слова, виділеного в реченні «*Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефахові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна скласти мур майже так добре, як було складено спочатку*» (рядки 34–38) подано в рядку
- А безглуздість, нісенітниця
 - Б підстава, доказ, обґрунтування, підтвердження чого-небудь
 - В складний, заплутаний випадок
 - Г думка, що разюче розходить з усталеними поглядами, начебто суперечить здоровому глузду, хоч насправді може й не бути хибною
35. До фразеологізму **перебиватися з хліба на воду**, використаного в реченні «*Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю...*» (рядки 9–10) НЕ МОЖЕ БУТИ синонімом фразеологізм
- А зводити кінці
 - Б перебиватися з юшки на квас
 - В зводити рахунки
 - Г перебиватися з копійки на копійку
36. Метафора є в реченні
- А Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення (рядок 49).
 - Б Бо неосвічений муляр працював, як природа, – вільно, легко, граючись, а не тужачись (рядки 38–39).
 - В Але тут і дивуватися ніяк: хто вчить жити? (рядок 47).
 - Г У твоєму тілі, у душі твоїй заговорять нові голоси – багато всіляких бажань (рядки 43–44).

37. Тему тексту, що об'єднує окремі його мікротеми, сформульовано в рядку
- А Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний житній, із остюками, смисл (рядки 49–50).
 - Б Шкільна наука – нудна, цікава – в кінці подорожі, а не спочатку (рядки 15–16).
 - В ... Чим наповненіше життя трудом, роботою, зусиллям, тим воно довше (рядки 26–27).
 - Г «... Спроба втекти від життя на луки задоволення» (рядок 49) – наївна.
38. Головну думку автора подано в рядку
- А Треба жити, виборюючи самого себе з лінощів, бездіяльності, безінтересу (рядки 45–46).
 - Б Хочеш домогтися цікавого, іди дорогою, долаючи початок нудний, знаючи, що нудного буде багато, аж поки доберешся до цікавого (рядки 16–17).
 - В Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя (рядки 46–47).
 - Г ... Не втрачати часу, а наповнювати його роботою, працею, зусиллям (рядки 28–29).
39. І адресант, і адресат мовлення вказані в рядку
- А Отож, Дмитрику, про стилістику не дбай, але, звичайно, щоб навчитися не дбати, треба спочатку добре дбати (рядки 39–40).
 - Б Дорогий сину, ти мусиш швидко дорослішати (рядок 42).
 - В Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу (рядок 30).
 - Г Ти не знаєш, що то є стилістика? (рядки 31–32).

Частина 2

Українська література

Завдання 40–60 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильний варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

40. Рядки

*Радуйся, ой радуйся, земле –
Син Божий народився*

узяті з твору, що належить до

- А балад
- Б соціально-побутових пісень
- В родинно-побутових пісень
- Г календарно-обрядових пісень
- Д історичних пісень

41. Висловлення зі «Слова про Ігорів похід» «Браття і дружино! Лучче ж би потя-тим бути, аніж полоненим бути. Так всядьмо, браття, на свої бистрії коні та на Дін синій поглянем» належить

- А Володимирові
- Б Ігореві
- В Святославові
- Г Ростиславові
- Д Олегові

42. Мораль у байках Григорія Сковороди названа автором

- А «повчання»
- Б «сила»
- В «висновок»
- Г «мудрість»
- Д «настанова»

43. «Енеїду» Івана Котляревського написано

- А ямбом
- Б хореем
- В дактилем
- Г амфібрахієм
- Д анапестом

44. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка» починається піснею

- А «Де згода в сімействі...»
- Б «Віє вітер горою...»
- В «Віють вітри, віють буйні...»
- Г «Ой під вишнею, під черешнею...»
- Д «Всякому городу нрав і права...»

45. Характеристика «Золото – не дівка! [...] Окрім того, що красива, розумна, моторна і до всякого діла дотепна – яке у неї добре серце, як вона поважає матір свою, шанує всіх старших за себе, яка трудяща, яка рукодільниця, що й себе і матір свою на світі держить...» стосується
- А Марусі («Маруся» Григорія Квітки-Основ'яненка)
 - Б Устини («Інститутка» Марка Вовчка)
 - В Наталки («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)
 - Г Мелашки («Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького)
 - Д Марічки («Тіні забутих предків» Михайла Коцюбинського)
46. «Чорна рада» Пантелеймона Куліша
- А роман у новелах
 - Б пригодницький роман
 - В біографічний роман
 - Г історичний роман
 - Д соціально-психологічний роман
47. Прочитайте уривок поезії Тараса Шевченка та з'ясуйте, кому присвячений твір.
- ... Замок неборака, сиротами кинув
І гори, і море, де вперше витав,
Де ватагу пройдисвіта
Водив за собою, –
Все осталося, все сумує,
Як руїни Трої.
Все сумує, – тільки слава
Сонцем засіяла.
Не вмере кобзар, бо навіки
Його привітала.*
- А Іванові Вишенському
 - Б Григорієві Сковороді
 - В Іванові Котляревському
 - Г Григорієві Квітці-Основ'яненку
 - Д Пантелеймонові Кулішу
48. Боротьба за гетьманську булаву в романі Пантелеймона Куліша «Чорна рада» точиться між
- А Остриницею і Черкесом
 - Б Сомком і Брюховецьким
 - В Пушкарем і Шибалистом
 - Г Хмельницьким і Барабашем
 - Д Туром і Шраменком
49. Рядки з поеми Тараса Шевченка «Кавказ» «Слава! Хортам, і гончим, і псарям, і нашим батюшкам царям слава» пройнято
- А захватом величчю царської особи
 - Б вірнопідданськими почуттями до царя
 - В їдким сарказмом
 - Г легкою іронією
 - Д урочистим пафосом

50. Справжні ім'я та прізвище Марка Вовчка
- А Панас Рудченко
 - Б Лариса Косач
 - В Михайло Драгоманов
 - Г Іван Білик
 - Д Марія Вілінська
51. Співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» був
- А Микола Костомаров
 - Б Пантелеймон Куліш
 - В Михайло Павлик
 - Г Михайло Драгоманов
 - Д Іван Білик
52. Слова «чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака» характеризують героя «Кайдашевої сім'ї» Івана Нечуя-Левицького
- А волосного
 - Б Омелька
 - В Лавріна
 - Г Карпа
 - Д осавули
53. Прочитайте уривок, визначте автора та використані поетичні фігури.
- Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будуцим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.*
- А Тарас Шевченко; інверсія, тавтологія
 - Б Леся Українка; інверсія, оксиморон
 - В Іван Франко; інверсія, риторичне звертання
 - Г Микола Вороний; інверсія, антитеза
 - Д Олександр Олесь; інверсія, анафора
54. Кульмінацією новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo» є
- А прощання з нивами
 - Б звернення героя до сонця
 - В звільнення письменника від залізних обійм міста
 - Г пісня жайворонка
 - Д зустріч митця з селянином
55. У романі Василя Барки «Жовтий князь» символом невмирущості народу виступає
- А хлібина
 - Б церковна чаша
 - В вишитий рушник
 - Г срібний ланцюжок
 - Д бабуся

Прочитайте поезію Івана Франка та виконайте завдання 56–60.

*Як почувеш вночі край свого вікна,
Що щось плаче і хлипає важко,
Не тривожся зовсім, не збавляй собі сна.
Не дивися в той бік, моя пташко!*

*Се не та сирота, що без мами блука,
Не голодний жебрак, моя зірко;
Се розпука моя, невтишила тоска,
Се любов моя плаче так гірко.*

56. Поезію включено до збірки

- А «Давнє й нове»
- Б «Зів'яле листя»
- В «Із днів журби»
- Г «Мій Ізмарагд»
- Д «З вершин і низин»

57. Говорячи в другій строфі про свою любов, поет використовує

- А риторичне запитання
- Б тавтологію
- В оксиморон
- Г риторичне звертання
- Д антитезу

58. У творі використано

- А паралельне римування
- Б перехресне римування
- В кільцеве римування
- Г білий вірш
- Д монориму

59. Віршовий розмір твору

- А хорей
- Б ямб
- В дактиль
- Г амфібрахій
- Д анапест

60. Твір належить до

- А інтимної лірики
- Б філософської лірики
- В медитативної лірики
- Г пейзажної лірики
- Д громадянської лірики

Завдання 61–64 мають по сім варіантів відповіді, серед яких правильним може бути ОДИН, ДВА або БІЛЬШЕ варіантів. Виберіть усі правильні варіанти відповіді та позначте їх у бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок, бо комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

61. Жанрові ознаки народної думи

- А речитативність
- Б строфічна будова
- В дієслівне римування
- Г рівноскладові рядки
- Д ліро-епічний характер
- Е супровід кобзи, бандури або ліри
- Є наявність заспіву

62. В уривку з поезії Павла Тичини «Арфами, арфами...»

*Арфами, арфами –
золотими, голосними обізвалися гаї*

Самодзвонними:

*Йде весна
Запашна,
Квітами-перлами
Закошичена, –*

використано художні засоби

- А монориму
- Б синекдоху
- В метафору
- Г неологізм
- Д оксиморон
- Е епітет
- Є інверсію

УКРАЇНСЬКИЙ
ЦЕНТР
ОЦІНЮВАННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ

63. До модернізму належать художні напрями

- А орнаменталізм
- Б романтизм
- В сентименталізм
- Г реалізм
- Д символізм
- Е імпресіонізм
- Є екзистенціалізм

64. Прочитайте уривок з кіноповісті Олександра Довженка «Зачарована Десна» та з'ясуйте, які художні засоби використав письменник для створення образу дядька Самійла. «Він був косар. Він був такий великий косар, що сусіди забули навіть його прізвище і звали його Самійло-косар, а то й просто Косар. Орудював він косою, як добрий маляр пензлем чи ложкою, – легко і вправно. Коли б його пустили з косою просто, він обкосив би всю земну кулю, аби тільки була добра трава та хліб і каша».

- А іронія
- Б порівняння
- В гротеск
- Г оксиморон
- Д метонімія
- Е гіпербола
- Є епітет

Частина 3

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

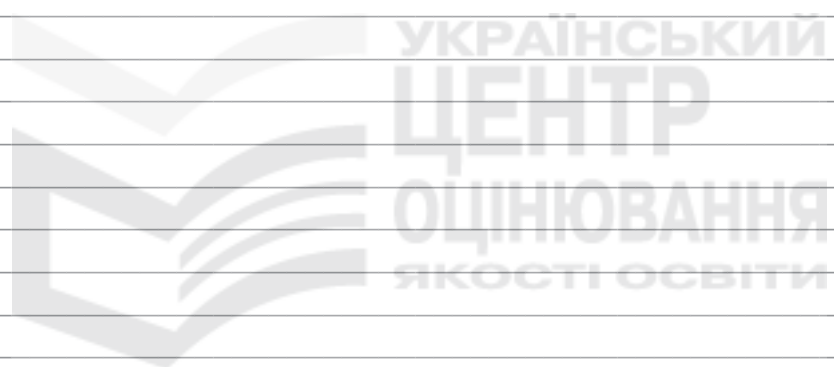
Підтримайте або спростуйте думку: «До майбутнього ми йдемо, озираючись на минуле».

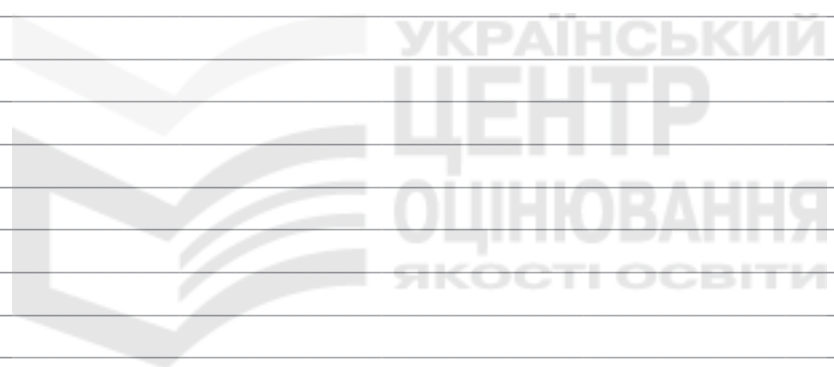
Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки прикладами з художньої літератури (зазначте назву твору, укажіть проблему, порушену письменником, художній образ, за допомогою якого проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

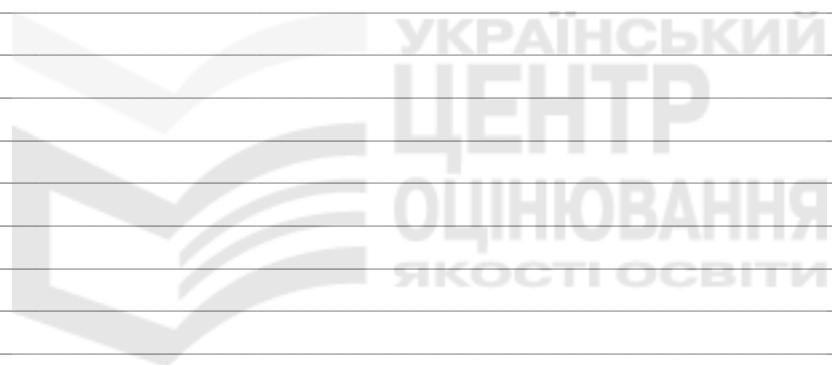
Роботу запишіть у відведеному місці тестового зошита. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка тестового зошита (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Кінець тестового зошита

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ ТЕСТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

(Затверджені експертною комісією
Українського центру оцінювання якості освіти 22 квітня 2008 року)

Частина 1 Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ.

1. Завдання: Антоніми вжито в прислів'ї

Відповідь: Добро далеко розходиться, а зло ще далі.

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 219.

2. Завдання: Фразеологічний зворот ужито в реченні

Відповідь: Минає день, тиждень, місяць і півроку збігло за водою.

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234.

3. Завдання: Простим є речення

Відповідь: По діброві вітер виє, гуляє по полю, край дороги гне тополю до самого долу.

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 10.

4. Завдання: Числівник є в реченні

Відповідь: Дуб уже ріс кількадесят років.

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 226–229.

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–7.

(1)Щороку під кінець травня земля набирається сили і її живлющі соки до сходу напоюють зело. (2)Саме під цю пору на Поліссі починає густо цвісти азалія. (3)Її жовтий цвіт мовби велетенське мереживо свічок, виготовлених із ярого воску, освітлює найтемніші закутки лісових хащ. (4)Душа від того яскравого суцвіття наповнюється бадьорим настроєм, веселішає, усе *довкола* набирає особливої урочистості. (5)Великі з жовтим відблиском пелюстки густо вигойдуються на тендітних ниточках, бутончики нагадують підвішену *догори* парасоллю.

5. Завдання: Орфографічну помилку допущено в слові

Відповідь: до схочу

Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 80 – 88.

6. Завдання: Пунктуаційну помилку допущено в реченні

Відповідь: третьому

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 194 – 195.

7. Завдання: Відокремленим означенням ускладнено речення

Відповідь: третє

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 194 – 195.

Завдання 8–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ.

8. Завдання: Апостроф пишеться в усіх словах рядка

Відповідь: тім..я, пів..ягняти, возз..єднання, ін..єкція

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 178.

9. Завдання: Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка

Відповідь: від..аль, старан..ий, нал..ю

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 182 – 189.

10. Завдання: Правильно поєднано іменники з числівниками в рядку

Відповідь: двадцять два футболісти

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 232 – 238.

11. Завдання: Літеру *и* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

Відповідь: реч..татив, такс..ст, Лейпц..г

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 191.

12. Завдання: Правильно узгоджено прикметники з іменниками в усіх словах рядка

Відповідь: сонячна Перу, золоте кольє, сіре кашне, дивакуватий маестро

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 166.

13. Завдання: Закінчення -у (-ю) у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку
Відповідь: продукт, характер, сік

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 152 – 153.

14. Завдання: Неправильно побудовано словосполучення
Відповідь: п'ятнадцять хвилин десятого

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 243 – 245.

15. Завдання: Прийменник у на місці пропуску слід уживати в усіх словах рядка
Відповідь: висновок ... статті, експонат ... музеї, птах ... небі, участь ... форумі

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 168.

16. Завдання: Разом пишуться всі слова в рядку
Відповідь: одно/разовий, давньо/український, загально/державний

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. Для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 118 – 122, 217.

17. Завдання: Правильно вжито дієслівну форму в реченні
Відповідь: Стань у центрі кімнати.

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 170 – 171.

18. Завдання: Вставне слово, що вказує на послідовність і зв'язок думок, ужито в реченні
Відповідь: Отже, сполучники поділяємо на сурядні й підрядні.

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 173.

19. Завдання: Кома НЕ СТАВИТЬСЯ в реченні (розділові знаки пропущено)
Відповідь: В одну мить розсунувся простір і стали ближчими зорі.

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 19 – 20.

20. Завдання: Граматичну помилку допущено в реченні
Відповідь: Читаючи цей роман, у моїх очах з'явилися сльози.

Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 57 – 60.

21. Завдання: Правильно утворені всі форми дієприкметників у рядку

Відповідь: лежачий, посивілий, зліплений, нафарбований;

Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 26 – 35.

22. Завдання: Поширеним є речення

Відповідь: Гостям весело.

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 66 – 70.

23. Завдання: Правильну вимову слів відображено в рядку

Відповідь: ллється [л':єц':а], розпитати [розпи'тати], сьомий [с'омий]

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 128 – 170, 262.

Завдання 24–28 мають на меті встановлення відповідності.

24. Завдання: Визначте вид підрядного речення

Відповідь:

Мені завжди здавалося, що в Греції навіть статуї теплі. *З'ясувальне.*

Якби Данило був маляром, то змалював би дівчину із сонцем на плечі. *Обставинне умови.*

Тому веселиками зветься журавлі, що прилітають до веселої землі. *Обставинне причини.*

Нехай будинок не дуже затишний, та теплішого в них немає. *Обставинне допустове.*

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.

25. Завдання: Визначте тип речення

Відповідь:

Ясенць – дуже гарна рослина.

Не можна пройти повз привабливі білі або рожеві пелюсткові квітки, зібрані у китицеподібні суцвіття. *Односкладне безособове*

Має цупке листя, схоже формою на листочки ясеня. *Двоскладне неповне*

Мабуть, тому і назвали його лагідним словом ясенць. *Односкладне неозначено-особове*

Тож, ідучи полем, зверни увагу на цю цікаву рослинку. *Односкладне означено-особове*

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 61 – 79, 99.

26. Завдання: Визначте тип речення

Відповідь:

Ще сніг кругом, ще голі віти дуба, і не курличуть в небі журавлі. *Складне з різними видами зв'язку*

З високих круч луна орлиний клекіт, лиш тихі води все стоять мовчазно.

Безсполучникове

Як вечір рожевий на землю злетить, я вийду самотній у гай. *Складнопірядне*

Розкішно вбраний, сад густий стоїть, і ллється спів пташок дзвінкий. *Складносурядне*

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 10 – 12.

27. Завдання: З'ясуйте причину вживання розділового знака

Відповідь:

Тонкі брови, русяві дрібні кучері, рум'яні губи – усе це дихало молодою парубоцькою красою. *Тире перед узагальнювальним словом*

Здобути волю – то мій рай. *Тире між підметом і присудком*

Я тільки тепер побачив село – нужденну купку солом'яних стріх. *Тире при відокремленій прикладці*

Прийде осінь – у засіках буде хліб золотий. *Тире в безсполучниковому реченні*

Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 220.

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 142, 207.

Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 107 – 108.

28. Завдання: З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Відповідь:

Правічну (1)думу [іменник] думають ліси, вгрузають в мох (2)столітні [прикметник] дідугани. Переметнеться заєць (3)навскоси [прислівник] — горить асфальт у (4)нього [займенник] під ногами.

Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126 – 127.

Завдання 29–31 передбачають вибір речення, що містить певне мовне явище (розділові знаки пропущені). Виберіть правильні варіанти відповіді (їх може бути один, два, три або більше).

(А) Коли Пабло Пікассо побачив картини Катерини Білокур кажуть він довго стояв біля них мов загіпнотизований а потім назвав її геніальною й порівняв із Серафін Луїз відомою художницею яка вславилася в наївному мистецтві. (Б) І додав Якби в нас була такого рівня художниця ми змусили б світ заговорити про неї. (В) На більшості з полотен

художниці стоїть напис Малювала з натури Катерина Білокур. (Г) Справді природа була її головним учителем а квіти найулюбленішими мотивами. (Д) Квіти як і люди живі мають душу казала художниця й тому ніколи не зривала їх а змальовувала бо вважала що зірвана квітка вже не квітка. (Е) Дослідники творчості Катерини Білокур одноставно визначають високу філософську наснаженість її творів глибоке осмислення життя. (Є) Зображені на її картинах квіти осяяні надзвичайним чуттям кольору майстрині оживлені її філігранною майстерністю і сприймаються як величний гімн природі.

29. Завдання: Речення з прямою мовою

Відповідь: Б, В, Д.

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 244 – 247.

30. Завдання: Речення зі вставним словом

Відповідь: А, Г.

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 172 – 173.

31. Завдання: Тире треба поставити в реченнях

Відповідь: А, Г, Д.

Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. – К.: Вікторія, 2004. – С. 207, 246 – 247.

Передрій Г. Р., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т., Остаф Я. І. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Освіта, 2003. – С. 220.

Читання й аналіз тексту

Прочитайте уважно текст (цифри в дужках позначають номери рядків). Виконайте завдання 32—39 до нього. З чотирьох варіантів відповідей виберіть ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ

Учитися жити

(1-13) Дорогий сину, я обіцяв тобі переказати прецікаву статтю Абдуса Саляма про останній задум Ейнштейна. Автор пише, що Ейнштейн – найбільший геній двадцятого століття, а можливо, і всіх часів, скільки існує людина. Однак Ейнштейна могло б і не бути, він міг би і не виявитися, коли б народився в малорозвиненій країні. Він, розумний надто зі школи, народився в Німеччині, де був цвіт учених світу. Але і тут, вступаючи до Цюріхського політехнікуму, він «провалився» на іспиті й не став інженером. На велике щастя для науки, інакше був би інженер Ейнштейн, а не геній. Цей технікум він таки закінчив, але вчителі не вважали його здібним студентом. Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю – її взяв краший фізичний журнал світу, а ось Цюріхський університет визнав її незрілою. Ейнштейн живе в біді, працює в якомусь бюро, не маючи ні добрих бібліотек, ні оточення, а після роботи розробляє свою геніальну теорію про єдність простору і часу. Від мрії стати доктором філософії він відмовився – через серію невдалих спроб. Слава Богу, що він не став доктором: інакше не було б генія.

(14-19) Пишу я все це для того, щоб ти зрозумів: шкільна наука – нудна, цікава – в кінці подорожі, а не спочатку. Хочеш домогтися цікавого, іди дорогою, долаючи нудний початок, знаючи, що нудного буде багато, аж поки доберешся до цікавого. І другий висновок: нудне – тільки охолоне цікаве. Те, що вчора було цікаве, сьогодні стало нудне, бо повторювалося не раз і занудніло. Цікаве – гаряче, свіже, нове, щойно створене, зроблене, народжене.

(20-27) Тепер про статтю. Автор пише, що Ейнштейн об'єднав поняття простору й часу. Усі тіла рухаються і всі взаємодіють. Який простір руху вони мають? Орбітальний, тобто кривий (прямої лінії руху немає). За той самий умовний відтинок часу тіла проходять різні відстані. Отож людина, звикла до земної течії часу, буде інакше чути цю течію на інших орбітах. На великій орбіті можна прожити значно довше життя за той самий умовний земний день. Так, до речі, і в житті: чим наповненіше життя трудом, роботою, зусиллям, тим воно довше. І – навпаки. Отож вирішення проблеми подовження життя – не втрачати часу, а наповнювати його роботою, працею, зусиллям.

(28-38) Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу. Пишучи, про стилістику не дбай, а намагайся висловлюватися точно – то є найкраща стилістика. Ти не знаєш, що то є стилістика? Це вміння висловлюватися по-своєму і водночас «письменно», «освічено». Спочатку вчать освічено (це поганий стиль), а потім – по-своєму, от як розмовляють неосвічені люди: містко, влучно, гарно, скупко. Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефахові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна складати мур майже так добре, як було складено спочатку. Бо неосвічений муляр працював, як природа, – вільно, легко, граючись, а не тужачись. Отож, Дмитрику, за стилістику не дбай, але, звичайно, щоб навчитися не дбати, треба спочатку добре дбати. Треба добре знати мову – і літературну, і народну.

(39-47) Дорогий сину, ти мусиш швидко дорослішати. Убережися зараз від багатьох зваб. У твоєму тілі, у душі твоїй заговорять нові голоси – багато всляких бажань. Треба бути готовим до цієї крутії – і триматися так, аби потім не було соромно, що не встояв, що піддався звабі. Треба жити, виборюючи самого себе з лінощів, бездіяльності, безінтересу. Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя. Але тут і дивуватися ніяк: хто вчить жити? Для багатьох це – прибільшувати свою власну порожнечу всякими набутками – купимо те чи те. Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення. Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний житній, із остюками, смисл. У тому насущникові – міра життя.

За В. Стусом
602 слова

32. Завдання: Тлумачення слова, виділеного в реченні *«Це саме скажу парадоксом: спочатку розламують старовинну стіну (мур), бо її клали нефахові муляри, потім складають за наукою – виходить погано; нарешті перекладають ще раз – але вже за такою доброю наукою, коли можна складати мур майже так добре, як було складено спочатку»* подано в рядку

Відповідь: думка, що разуче розходить з усталеними поглядами, начебто суперечить здоровому глузду, хоч насправді може й не бути хибною

33. Завдання: Антоніми використано в реченні

Відповідь: І другий висновок: нудне – тільки охолоне цікаве.

34. Завдання: До фразеологізму **перебиватися із хліба на воду**, використаного в реченні *«Перебиваючись із хліба на воду, бідуючи, 1901 року він написав наукову працю...»* НЕ МОЖЕ БУТИ синонімом фразеологізм

Відповідь: зводити рахунки

35. Завдання: Метафора є в реченні

Відповідь: Це наївна спроба втекти від життя на луки задоволення.

36. Завдання: Тема тексту, що об'єднує окремі його мікротеми, сформульована в рядку

Відповідь: Життя не є насолода. І не є задоволення. Воно має свій насущний життій, із остюками, смисл.

37. Завдання: Головна думка автора подана в рядку

Відповідь: Учися жити – то високе мистецтво, якого чимало людей так і не навчилося, хоч прожили життя.

38. Завдання: І адресант, і адресат мовлення вказані в рядку

Відповідь: Напиши, чи то цікаво тобі і чи зрозуміло я пишу.

39. Відрізняється від інших за стилістичними особливостями речення

Відповідь: Усі тіла рухаються і всі взаємодіють.

Частина 2 **Українська література**

Завдання 40–60 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ.

40. Завдання: Рядки

*Радуйся, ой радуйся, земле –
Син Божий народився*

взято з твору, що належить до

Відповідь: календарно-обрядових пісень

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2001. – С. 7.

Українська література: Хрестоматія нововведених творів за програмою 2002 року: У 3-х част./Автор-упорядник Р.В.Мовчан. – Частина третя (9 – 11 класи). – К.: Генеза, 2003. – С. 3 – 13.

41. Завдання: Висловлення зі «Слова про Ігорів похід» «Браття і дружино! Лучче ж би потятим бути, аніж полоненим бути. Так всядьмо, браття, на свої бистрії коні та на Дін синій поглянем» належить

Відповідь: Ігореві

Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу/ Уклав Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С. 34 – 49.

42. Завдання: Мораль у байках Григорія Сковороди названа автором

Відповідь: «сила»

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004. – С. 72.

43. Завдання: Характеристика «Золото – не дівка! [...] Окрім того, що красива, розумна, моторна і до всякого діла дотепна - яке у неї добре серце, як вона поважає матір свою, шанує всіх старших за себе, яка трудяща, яка рукодільниця, що й себе і матір свою на світі держить...» стосується

Відповідь: Наталки («Наталка Полтавка» Івана Котляревського)

Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу/ Уклад Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С. 133 – 156.

44. Завдання: «Енеїду» Івана Котляревського написано

Відповідь: ямбом

Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу/ Уклад Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С. 88 – 133.

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004. – С. 107.

45. Завдання: П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка» починається піснею

Відповідь: «Віють вітри, віють буйні...»

Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу/ Уклад Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С. 133 – 156.

46. Завдання: Прочитайте уривок поезії Тараса Шевченка, визначте, кому він присвячений.

...Замовк неборака, сиротами кинув

І гори, і море, де вперше витав,

Де ватагу пройдисвіта

Водив за собою, -

Все осталось, все сумує,

Як руїни Трої.

Все сумує, - тільки слава

Сонцем засіяла.

Не вмре кобзар, бо навіки

Його привітала.

Відповідь: Іванові Котляревському

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004. – С. 85 – 109.

47. Завдання: Прочитайте уривок, визначте автора та використані поетичні фігури.

*Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будуцим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.*

Відповідь: Іван Франко; інверсія; риторичне звертання

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 138 – 140.

Українська література: Хрестоматія нововведених творів за програмою 2002 року: У 3-х част./Автор-упорядник Р.В.Мовчан. – Частина третя (9 – 11 класи). – К.: Генеза, 2003. – С. 148 – 188.

48. Завдання: Рядки з поеми Тараса Шевченка «Кавказ» «Слава! Хортам, і гончим, і псарям, і нашим батюшкам царям Слава» проінняті

Відповідь: їдким сарказмом

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004. – С. 212 – 217.

49. Завдання: «Чорна рада» Пантелеймона Куліша

Відповідь: історичний роман

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004. – С. 285 – 293.

50. Завдання: Боротьба за гетьманську булаву в романі Пантелеймона Куліша «Чорна рада» точиться між

Відповідь: Сомком і Брюховецьким

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004. – С. 285 – 293.

Джерела дружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 класу/ Уклад Борис Степанишин. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С. 355 – 403.

51. Завдання: Справжні ім'я та прізвище Марка Вовчка

Відповідь: Марія Вілінська

Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2004. – С. 300.

52. Завдання: Характеристика «чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака» стосується героя «Кайдашевої сім'ї» Івана Нечуя-Левицького
Відповідь: Карпа

Українська література: Хрестоматія для 10 класу середніх загальноосвітніх навчальних закладів/ Упоряд. П.П.Хропко, В.Ф.Погребенник. – К.: Ковчег, 2003. С.10 – 59.

53. Завдання: Співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» був
Відповідь: Іван Білик

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 54.

54. Завдання: Кульмінацією новели Михайла Коцюбинського “Intermezzo” є
Відповідь: зустріч митця із селянином

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 248 – 252.

55. Завдання: У романі Василя Барки «Жовтий князь» символом невмирущості народу виступає
Відповідь: церковна чаша

Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 кл. загально освіт. навч. закл. – Част. II. / Упоряд. Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, А. Б. Гуляк. – К.: Освіта, 2006. – С. 135 – 159.

Прочитайте поезію Івана Франка та виконайте завдання 56–60 до неї.

*Як почувши вночі край свого вікна,
Що щось плаче і хлипає важко,
Не тривожся зовсім, не збавляй собі сна.
Не дивися в той бік, моя пташко!*

*Се не та сирота, що без мами блука,
Не голодний жебрак, моя зірко;
Се розпука моя, невтишима тоска,
Се любов моя плаче так гірко.*

56. Завдання: Твір належить до
Відповідь: інтимної лірики

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 134 – 136.

57. Завдання: Поезією включено до збірки

Відповідь: «Зів'яле листя»

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 134 – 136.

58. Завдання: Говорячи у другій строфі про свою любов, поет використовує

Відповідь: антитезу

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 476.

59. Завдання: Віршовий розмір твору

Відповідь: анапест

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 501.

60. Завдання: У творі використано

Відповідь: перехресне римування

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 504.

Завдання 61–64 мають по сім варіантів відповіді, серед яких правильним може бути ОДИН, ДВА або БІЛЬШЕ варіантів. Вам слід вибрати всі правильні варіанти

61. Завдання: Жанрові ознаки народної думи

Відповідь: ліро-епічний характер

речитативність

дієслівне римування

наявність заспіву

супровід кобзи,

бандури або ліри.

Українська література: Хрестоматія нововведених творів за програмою 2002 року: У 3-х част. / Автор-упорядник Р.В.Мовчан. – Частина друга. – К.: Генеза, 2003. – С. 3 – 5, 18 – 31.

62. Завдання: До модернізму належать художні напрями

Відповідь: символізм

імпресіонізм

екзистенціалізм

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 491 – 496.

63. Завдання: В уривку з поезії Павла Тичини “Арфами, арфами...”

*Арфами, арфами –
золотими, голосними обізвалися гаї
самодзвонними:
йде весна
запашна,
квітами-перлами
закосичена, –*

використані такі художні засоби

Відповідь: метафору;

неологізм;

епітет;

інверсію.

Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – С. 476.

64. Завдання: Прочитайте уривок з кіноповісті Олександра Довженка “Зачарована Десна” та визначте, які художні засоби використав письменник для створення образу дядька Самійла. “Він був косар. Він був такий великий косар, що сусіди забули навіть його прізвище і звали його Самійло-косар, а то й просто Косар. Орудював він косою, як добрий маляр пензлем чи ложкою, – легко і вправно. Коли б його пустити з косою просто, він обкосив би всю земну кулю, аби тільки була добра трава та хліб і каша”.

Відповідь: порівняння;

метонімія;

гіпербола;

епітет.

Семенюк Г. Ф., Ткачук М. П., Ковальчук О. Г. Українська література: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. – С. 255 – 260.

Частина 3 ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Підтримайте або спростуйте думку: «До майбутнього ми йдемо, озираючись на минуле».

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, які найкраще підтвердять Ваші міркування. Проілюструйте Ваші думки прикладами з художньої літератури (зазначте назву твору, укажіть проблему, порушену письменником, художній образ, за допомогою якого проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть у відведеному місці тестового зошита. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка тестового зошита (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.